

فِي الدِّبْرِ لَعْنَةُ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَهُوَ أَشَرُّ مَرَاتٍ
بِخَيْفَةٍ. فرمود علیه السلام هر که با زن خود را از راه پس
دخول کند خدا تعالی روز قیامت او را کشته مرده را کند
قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا اتَى الرَّجُلُ فُلْهُمَا فَاِنْ يَأْذَنُ
وَإِذَا أَنْتَ مُرَاتٌ مَعَ الْمَرْأَةِ فُلْهُمَا ذَا أَنْتَانِ
فرمود علیه السلام چون مرد بامر مرد کرد اینده روز زانی باشد
و چون زن با زن کرد اینده ایشان نیز زانی باشند
قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ قَبَّلَ غُلَامًا يَشْهَوُهُ فَكُلَّمَا
زَنَّا مَعَ امِّهِ سَبْعِينَ مَرَّةً مِمَّنْ زَنَّا مَعَ امِّهِ مَرَّةً
وَلَحْدَةً فَكُلَّمَا سَبْعِينَ يَكُونُ أَوْ مِمَّنْ زَنَّا مَعَ بَعْضِ
وَلَحْدَةً فَكُلَّمَا زَنَّا مَعَ سَبْعِينَ نَبِيًّا
علیه السلام هر که کوکی را بشهوت بوسه دهد همچنان باشد که نهضت
بار بار او در خود زنا کرده باشد و هر که با مادر خود یکبار زنا کند

مع الرجل

زنا

یا

که با هفتاد و یک زن کرده باشد و هر که با یک زن کند خجاستی که با
 عورت بی شوهر هفتاد و بار زن کرده باشد یا بی شوهر هفتاد و یک
 عقیبت خمر خورد و قال علیه السلام من شرب الخمر
 فی الدنیا لم یشرب به فی الآخرة و ترجمه فرمود علیه السلام
 هر که در دنیا شراب خورد از آخرت شراب محروم ماند و هر که
 قال علیه السلام من شرب الخمر فی اللیل
 أصبح مشرکاً و من شرب صباحاً امسوا
 مشرکاً ترجمه فرمود علیه السلام هر که شبانه شراب خورد
 با عدو مشرک گردد و هر که با عدو و شبانه شراب خورد
 مشرک گردد و قال علیه السلام لا تدخل الملائكة بیتاً
 فیله خمر او ذف او طنبور او نرد ولا
 یستجاب دعاءهم و یرفع الله عنهم
 البرکة ترجمه فرمود علیه السلام و شرکان بیانید در خانه

که می بود یا دَف یا طنبور و یا رور و عمامه اهل آن خانه را
نشود و برکت از آن خانه خدا تعالی بردارد و قدس قال
عَلَيْهِ السَّلَامُ الْخَمْرُ أُمُّ الْخَبَائِثِ رَحِمَهُ فَمُؤْ
عَلَيْهِ السَّلَامُ خمر مادر همه بدیهات و خجسته هاست
قال عَلَيْهِ السَّلَامُ الْخَمْرُ جَمَاعُ الْإِثْمِ
رحم فرمود علیه السلام خمر در گرد آمدن جمله بزه کاریهاست
قال عَلَيْهِ السَّلَامُ الْخَمْرُ شَارِبُ كَعَابِدِ
افغان رحب فرمود علیه السلام خمر خوار چون برستند
تبا ان است قال عَلَيْهِ السَّلَامُ شَارِبُ الْخَمْرِ
كَعَابِدِ الْإِثْمِ وَالْغُرَى رَحِمَهُ فَمُؤْ
خمر خوار چون برستند کان لاث و غمی است قال
عَلَيْهِ السَّلَامُ شَارِبُ الْخَمْرِ مَبْعُونٌ رَحِمَهُ فَمُؤْ
عَلَيْهِ السَّلَامُ خمر خوار لغت کرده شده است قال
عَبْر

۴۴
۹۹
عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ فَقَدْ أَفْرَجَ بِجَمِيعِ
مَا أَنْزَلَ اللَّهُ أَنْبِيَاءَهُ ^{ترجمہ} فرمود علیہ السلام ہر کس
خورد بربستی کہ فرشتہ او بجملی آنحضرت تعالیٰ بر زمین فرو
فرستادہ است ^{ترجمہ} قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَا يَجْمَعُ الْخَمْرُ
وَالْإِيمَانُ فِي جَوْفٍ مَرَّةً أَبَدًا ^{ترجمہ} فرمود علیہ السلام
خمر و ایمان در شکم جمع نشود ہرگز ہمیشہ ^{ترجمہ} قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ
كُلُّ مُسْكِرٍ أُمٌّ ^{ترجمہ} ہر خمری کہ مستی آرد او حسیب ^{ترجمہ} قَا
عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ سَلَّ عَلَى شَارِبِ الْخَمْرِ أَوْ
صَاحِبِهِ أَوْ عَائِلَتِهِ أَحْبَطَ اللَّهُ عَمَلَهُ أَرْبَعِينَ
سَنَةً ^{ترجمہ} فرمود علیہ السلام ہر کہ خمر خوار را سلام گوید یا دوست
بگیرد یا اورا کنار گیرد خدا تعالیٰ چهل سال عبادت او محبط گرداند ^{ترجمہ}
ناجیز گرداند باب بیستم در فضیلت ترنگہ ^{ترجمہ} قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ
مَنْ رَاحِي سَهْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَكَأَنَّمَا اغْتَسَقَ

رَقَبَةً تَرْجَمُ فَرَمُودَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ^{که تیر نمیرند بر کافران بر}
رضا خدا تعالی همچنان باشد که برده آزاد کرده باشد ^{هر}
قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَعْلَمُوا الرَّحْمَى فَإِنَّمَا مَبِينُ الْهَدَى ^{فَإِنَّمَا}
رَوْضَةُ مَبِينِ رِيَاضِ الْجَنَّةِ ^{ترجمه فرمود علیه السلام تیر}
بیاموزید ببری که میان فرستنده و هدف باغی است از باغ ^{هر}
قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عِلِّمُوا أَوْلَادَكُمْ الرَّحْمَى وَالسَّبَابَ ^{ترجمه فرمود علیه السلام تیر انداختن و شنا کردن بیاموزید او}
خود را ^{ترجمه} قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الرَّحْمَى عَلَى الْعَرْصِ
كَالرَّحْمَى عَلَى الْعَرْصِ ^{ترجمه تیر فرستادن بر هدف همچنان}
باشد گویی بر دشمن تیر نمیرند ^{ترجمه} قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَن
يُرِيدُ السَّمَامَ عَلَى الرَّحْمَى مِنَ الْمَعْرَاضِ كَانَ لَهُ
بِكُلِّ قَدَمٍ أَخْبَرُ عَشْرَ رَقَبَةٍ ^{ترجمه فرمود علیه السلام}
تیر فرستادن بر هدف همچنان باشد گویی بر دشمن تیر نمیرند
فَلَا

حَتَّى قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ تَرَكَ الزَّهْمَ بَعْدَ الْعِلْمِ
 فَقَدْ تَرَكَ سُنتِي وَمَنْ تَرَكَ سُنتِي فَلَيْسَ مِنِّي
 فرمود علیه السلام هر که ترک کند فرستادن نیر پس تحقیق ترک کند
 از سنتهای من و هر که ترک کند از سنت من پس او از من نباشد
 حَتَّى قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ تَعَلَّمَ الزَّهْمَ ثُمَّ تَرَكَهُ
 فَقَدْ عَصَانِي تَرْجَمَ فرمود علیه السلام هر که تیر فرستادن پس
 ترک کند بستی که بفروانی کرده باشد حَتَّى قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ
 رَمَى عَدُوَّ السَّهْمِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَصَابَ أَوْ
 أَخْطَأَ كَانَ لَهُ أَجْرُ عَشْرٍ رَفِئَةً تَرْجَمَ فرمود علیه السلام
 هر که تیر فرستد بر دشمن یعنی بر کافری برضای خدا تعالی برسد یا خطا
 کند مرا و انزاد کند از او کردن برده باشد حَتَّى قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 تَعَلَّمُوا الزَّهْمَ فَإِنَّمَا بَيْنَ الْهَدْيِ وَبَيْنَ الرُّضْهِ مِنْ
 رِيَاضِ الْجَنَانِ بَابُ سِيٍّ تَرْجَمَ فرمود علیه السلام مادر و پدر بر سر زنند

انداختن آغوش

قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قُلْ لِلنَّاسِ إِيَّاهُ مَا شِئْتُمْ فَلَنْ
تَدْخُلَ النَّارَ أَبَدًا أَوْ قُلْ لِلْعَاقِبَةِ إِيَّاهُ مَا شِئْتُمْ
فَلَنْ تَدْخُلَ الْجَنَّةَ أَبَدًا بِرَحْمَةِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بگویند که
راغبی خشنودی در آنده مادر و پدر آنچه خواهی از بدی بدستی که
در دوزخ هرگز نرومی بهر کت خشنودی که مادر و پدر و بگویند که
راغبی آنرا ندهد مادر و پدر را آنچه خواهی از بدی که هرگز بدستی
نرومی خشنودی در و پدر نباشد **قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ**
رِضَاءُ اللَّهِ فِي رِضَاءِ الْوَالِدَيْنِ وَسَخَطُ اللَّهِ
فِي سَخَطِ الْوَالِدَيْنِ ترجمه فرمود علیه السلام خشنودی
در خشنودی مادر و پدر است و خشم خدا در خشم والدین است
قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَرُّ الْوَالِدَيْنِ كَبَرُ الْبِرِّ ترجمه فرمود علیه السلام بزرگی
ترجمه فرمود علیه السلام بگویند که حق مادر و پدر خشنودانان کنند
ببران باشد **قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ أَصْبَحَ وَلَهُ ابْنَانِ**

۲۹
 رَاصِبَانِ اَوْ اَحَدٌ نَتَحْتَ عَلَيْهِ ابْوَابُ الْجَنَّةِ ۴۵
 وَمَنْ اَمْسَ وَلَهُ ابْوَانِ سَاخِطَانِ فَنَتَحْتَ ۴۶
 عَلَيْهِ ابْوَابُ النَّارِ ۴۷
 فرمود علیه السلام هر که بایستد
 کند مرا و در ویدریا یکی از ایشان نشیند و باشد در ایست
 کشاده کرد و هر که شبانهگاه کند مرا و در ویدریا یکی از ایشان نشیند
 باشند و در ایست فروخ بر وی کشاده کرد و در ایست
 اِذْ اَنْتَ فِي صَلَاتِكَ فَدَعَا ابُوكَ فَاجِبْ وَ
 اِنْ كَعْنَكَ اُمُّكَ فَلَا يَجِبُ ۴۸
 فرمود علیه السلام
 بی از شما نماز باشد ویدریا او را و از او نماز قطع کند و او را
 را جواب میدهد و اگر او را و از او نماز قطع کند و جواب نه چون
 نماز را تمام کرده باشد نگاه جواب گوید ۴۹
 مَنْ اَذَى اَوَّلَ يَدَيْهِ اَوْ اَحَدَهُمَا يَدْخُلُ فِي النَّارِ ۵۰
 فرمود هر که مادر ویدریا بر بخاند و زاید در و فرخ ۵۰
 ۸

۴ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ ضَرَبَ أَبَوَيْهِ فَهُوَ وَكَدَّ الزَّناو

۵۰ فرمود علیه السلام هر که مادر و پدر را بزنند پس او حرام زاده باشد

بَشَقَّ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ وَلَا يَدْخُلُ النَّارَ

لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ رَحِمُهُ فرمود علیه السلام نیکو کار یعنی خنود

دارنده مادر و پدر در دوزخ نزود و عاق از ارثه مادر و پدر

بِهَيْبَتِ زَوْجِهِ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّ الْعَاقَ لَا يَجِدُ

رَاحَةَ الْجَنَّةِ رَحِمُهُ فرمود علیه السلام عاق بوی هبیت نباید

باب سی و نهم در حق فرزندان بر مادر و پدر قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ

مَا تَخَذَ وَالِدٌ شَيْئًا أَفْضَلَ لَدَيْهِ حَسَنٍ رَحِمُهُ

فرمود علیه السلام امر نیست چیزی که بدید پدر فرزند خود را بهتر

و فاضله از ادب نیکو بَشَقَّ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَإِنْ

يُؤَدِّبُ أَحَدُكُمْ وَلَدَهُ خَيْرٌ مِنْ أَنْ يَصْدُقَ

كُلَّ يَوْمٍ بِصَبَاحٍ رَحِمُهُ فرمود علیه السلام هر آینه که ادب کنی یکی از

بَنَاتِ

شما فرزندان خود را بهتر از آن بود که صدقه کند هر روز یک سانه طعام

49

١٩ مَدِي قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الرُّمُ وَأَوْلَادُكُمْ فَاتِي

کتاب الاموال و الادب و الزعم فرمود علیہ السلام کما

دارید فرزندان خود را بدین که را می فرزند ان عبادت

قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ ارَادَ أَنْ يَدْخُلَ حَاسِدُهُ يَوْمَئِذٍ

فَلْيَرْجِعْ رُبَّ وَلَدٍ ۖ فَرَمُوهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَرَّ كَيْفَ خَالِدٍ أَوْ

خوار شود و بگوید که فرزند خود را آداب نگو آموزد **قَالَ**

عَلَيْهِ السَّلَامُ النَّظْمُ إِلَى وَجْهِهِ الْأَوَّلِ دَسْكَ كَالنَّظْمِ

عليه السلام في سنة ١٠٢٠ هـ في اول شهر ربيع الاول سنة ١٠٢٠ هـ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَنُوحٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَطَرُ الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ

و در این جهان است که نظر میزند سوی مجمر خود و میگوید

عليه السلام الرمو افلا لدفا كس منه لاؤ

سَيِّئٌ مِنَ النَّارِ وَلَا كُلُّ مَعْزِرٍ إِذٌ مِنَ النَّارِ

وَلَا أَمْتَهُمْ جَوَازٌ عَلَى الصِّرَاطِ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ عَلَيْهِ

کرامی دارید فرزندان خود را بدستی که راحی داشتن فرزند بوده است
 از آتش و دوزخ و طعام خوردن با ایشان بزرگوار است از دوزخ و حر
 درشتن ایشان گذشته است بر این حدیث **قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ**
الْكَرْمُ وَالْقَبْلَةُ أَوْلَادُكُمْ فَإِنْ لَكُمْ نَبِيْلٌ قَبْلَكُمْ دَرَجَةٌ
فِي الْجَنَّةِ ترجمه فرمود علیه السلام بوی بسیار و سپید فرزندان خود را
 مهر و بنده شمارا در بهشت در بهشت **قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ**
أَوْلَادُكُمْ فَنُفْسُ الْكَرْمِ أَوْلَادُهُ الْكَرْمَةُ اللَّهُ فِي الْجَنَّةِ
 ترجمه فرمود علیه السلام کرامی دارید پس فرزندان خود را تا کرامی دارد
 تعالی شمارا در بهشت **قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ** **أَنْتُمْ فِي الْجَنَّةِ**
بَابُ الْقُرْحِ لَا يَدْخُلُهُ إِلَّا مَنْ فُتِحَ
أَوْلَادُهُ ترجمه فرمود علیه السلام بدستی که در بهشت در بهشت کرامی
 باب القرچ گویند در نزد و دران در ملک کسی که نباشد و فرزندان خود را
قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ **أَنْتُمْ فِي الْجَنَّةِ بَابُ الْقُرْحِ** **لَا يَدْخُلُهُ إِلَّا مَنْ فُتِحَ**
 بفتح

فَرَحٌ لَا يَفْتَحُ إِلَّا مَنْ فَرَحَ الصَّبَّانَ فَرَمُود
 ۹۰ عليه السلام در بهشت درستی که آن در را فرح گویند کاشا دهند
 در را که نیک بخشنود کند گویند باین باب سی و دوم در فضیلت
 تواضع ^{مقتضی} **قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ تَوَاضَعَ رَفَعَهُ**
 الله ^{مقتضی} **وَضَعَهُ** الله ^{مقتضی} فرمود علیه السلام هر که تواضع کند
 فروتنی کند خدا تعالی او را فرموده است بلند گرداند و هر که نیک
 او را فرود برد ^{مقتضی} **قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا مِنْ بَشَرٍ إِلَّا**
فَدَا سِدِّ سَلْسِلَتَانِ سَلْسِلَةٌ إِلَى السَّمَاءِ السُّعْدَةِ وَ
سَلْسِلَةٌ إِلَى الْأَرْضِ السَّابِغَةِ فَإِذَا تَوَاضَعَ رَفَعَهُ
اللَّهُ تَعَالَى إِلَى السَّمَاءِ السَّابِغَةِ وَإِذَا تَكَبَّرَ وَضَعَهُ
اللَّهُ فِي الْأَرْضِ السَّابِغَةِ فرمود علیه السلام نیست هیچ
 آدمی که نه فرسارد و فرنجیر است سوی زمین نهضم و سوی آسمان
 بهون مرد تواضع کند و فروتنی نماید بزرگ دارد او را خدا تعالی

سوی آسمان بنشینم و چون بگریزم بگریزم و در آید
سوی من نغمه شد ^ع قال الله عليه السلام اذ انزلنا
المتواضعين فتواضعوا لله واذ انزلنا
المتكبرين فكبروا اللهم زعم فرمود علیه السلام چون بنشیند
تواضع کند کان پس تواضع کند در شان و چون میباید بگریزد
بگریزد کان پس بگریزد ایشان ^ع قال عليه السلام وکان
مع المتواضعين فان التواضع مع المتواضعين
صدقة وتكبر مع المتكبرين صدقة ^{فان التكبر}
^{التكبر} زعم فرمود علیه السلام فروتنی کنی یا فروتنی کنی کنی کنی
که فروتنی کردن یا فروتنی کنی کنی صدقه است بگریزد با
بتکبر صدقه است ^ع قال عليه السلام راس
التواضع ان يبذل بالسلام على من اقبله
من المسلمين وان يرضى بدور المجلس
ونه

فرمود علیه السلام سر تواضع ازت که ابتدا کن بسلام کردن
 هر که ملاقات شود از مسلمانان و دیگران که راضی بود بکینه جانی
 و مجلس **حد** **ث** قال علیه السلام **وَمِنْ تَحِيَّةِ التَّوَّاضِعِ**
 الشَّرَفُ رَجَحَ فرمود علیه السلام تواضع جو فرونی وایم بهتر
 و بزرگتر است **ث** قال علیه السلام **لَكُمْ فِي التَّقْوَى**
وَالْغِنَى وَالْيَقِينِ وَالشَّرَفِ فِي التَّوَّاضِعِ
 فرمود علیه السلام بزرگواری در برپهزکاری است و توانائی در
 و مهری تواضع است **ث** قال علیه السلام **كُلُّ لُغَةٍ**
مُحْسَنَةٌ عَلَى صَاحِبِهَا إِلَّا تَوَّاضِعٌ ترجمه
 فرمود علیه السلام هر نعمتی که بر بنده باشد حاسدان بر حسب آن
 حد برند مگر تواضع **ث** قال علیه السلام **مَنْ تَوَّاضَعَ**
اِغْنَى لِأَجْلِ غِنَاهُ ذَهَبَ ثُلُثُ دِينِهِ ترجمه
 فرمود علیه السلام هر که توانان از برای زر غریزدار در حصه یمن خود را دو

خراب کرده باشد ^ع قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ التَّوَضُّعُ
مِنْ اخْلَاقِ الرُّسُلِ وَالتَّكَبُّرُ مِنْ اخْلَاقِ
الْفِرْعَوْنِيَّةِ وَالكُفَّارِ ^ع فرمود علیه السلام فروتنی کردن
از خوئی پست است و کبر کردن از خوئی کاوان فرعونیان است
باب سی و نهم در فضیلت خاموشی ^ع قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ
الْعَافِيَةُ عَشْرَةُ أَجْزَاءٍ سَمِعْتُ مِنْهَا فِي الصَّمْتِ
لَا مَا ذَكَرَ اللَّهُ تَعَالَى وَالْجُودُ الْعَافِيَةُ تَرْكُ
مُجَالِسَةِ السُّفَهَاءِ ^ع فرمود علیه السلام عافیت در حق
نه از آن در خاموشی است مگر آنچه ذکر خدا تعالی باشد و خبر و هم
ترک نشینیدن با سفیهان ^ع تَجَرُّدَانِ ^ع حَدِيثٌ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ
عِفَّةُ اللِّسَانِ صَمْتُهُ ^ع فرمود علیه السلام پارسائی با زبان ^ع
^ع قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَأْسُ الْإِسْلَامِ سُكُوتُ
قَالَ الصَّحَابَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ لِكُلِّ شَيْءٍ عِبَادَةٌ

وَبَجَاسَةِ اللِّسَانِ فَحُشٌّ تَرْجِمُهُ فُرُودٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ ^{۹۲}
 اسلام خاموشی است یاران پرستند هر خبر را نجاست است و کافیه
 زبان خوش گفتن است حدیث قال علیه السلام مَطْمَئِنَةُ
 بِالطَّمَةِ وَالْبَادِي اِظْلَمَ قَالَ الْمَشَايِخُ رَحْمَةُ
 اللَّهِ عَلَيْهِمْ لَوْ كَانَ الْكَلَامُ مِنْ فُضَّةٍ لَكَانَ
 السَّكُوتُ مِنْ ذَهَبٍ تَرْجِمُهُ فُرُودٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَهَابُ
 اما اگر گفتند ظلم ترشیخ فرموده اند اگر سخن گفتن از تو
 باشد هرگز خاموشی از زبان باشد حدیث قال علیه السلام
 احْصِلُ لِلْإِيمَانِ سَكُوتٌ تَرْجِمُهُ فُرُودٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 ایمان خاموشی است حدیث قال علیه السلام مَوَالِحَةُ
 الْعَافِيَةِ عَلَى عَشْرَةِ أَجْزَاءٍ سِتَّةٌ مِنْهَا فِي
 السَّكُوتِ وَوَاحِدَةٌ مِنْهَا فِي الْوَحْدَةِ تَرْجِمُهُ
 عَلَيْهِ السَّلَامُ که عافیت برده چهرت نه از آن در خاموشی است

تنهای است حدیث قال علیه السلام من سکت سید
 و من صمت منجا ترجمه فرمود علیه السلام هر که خاموشی
 من گرفت سلامت دارد و هر که گفت و ستکباری یافت ^{قال}
 المشایخ رحمۃ اللہ علیہم تاج المؤمنین
 فی السکوت و رضاء الرب فی السکوت
 مشایخ رحمۃ اللہ علیہم فرموده اند تاج مومن در خاموشی است و
 خشنودی خدا تعالی در خاموشی است حدیث قال علیه السلام
 سکوۃ العالمین و کلامه ذین ترجمه فرمود
 علیه السلام خاموشی عالمین است و سخن عالم آرایش است
 باب سی و چهارم در منع بسیار خوردن ^{خفتن} قال علیه السلام
 ثلثۃ یوزن القلب القسوة حب التوهم
 حب الراحة و حب الأکل ترجمه فرمود علیه السلام
 سه چیز است که میزنند بر دل را دوستی خرابی دوستی راحت و دوستی

قال

عَنْ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْجُوعُ مَخُّ الْعِبَادَةِ ^ع ^{۹۲}

فرمود علیه السلام که نسلی منزه عبادت است ^ع قَالَ

عَلَيْهِ السَّلَامُ أَحْيُوا قُلُوبَكُمْ بِقِلَّةِ الصَّحَابِ

وَالنُّومِ وَاطْفَأُوا بِالْجُوعِ تَنَظُّرُ إِلَى

عَظَمَتِ اللَّهِ ^ع فرمود علیه السلام زنده دارید و از

خود را با نازک خفن و پاک دارید بگرانی نظر کنید عظمیت

خدا را ^ع قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ شَبِعَ فِي الدُّنْيَا

حَاجَةً فِي الْآخِرَةِ ^ع فرمود علیه السلام هر که در دنیا

باشد در آخرت گرسنه باشد ^ع قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ

سَيِّدُ الْعَمَلِ الْجُوعُ ^ع فرمود علیه السلام مهر و مهر

کوشی است ^ع قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ أَكَلَ كُلَّ

شَيْءٍ فَقَدْ أَكَلَ حَرَامًا ^ع فرمود علیه السلام هر که

هر سرسری بخورد بدستی که حرام نخورده باشد ^ع قَالَ عَلَيْهِ

السَّلَامُ

مَنْ أَقْرَبُكُمْ فِي يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَطْعَمُكُمْ لِكَيْ يَوْعَا
تَفَكَّرُوا أَ فَرَمُود عَلَيْهِ السَّلَامُ نَزْدِ كَيْسَرِ شَابِزِ بْنِ رُفَاقِ بْنِ
بَاشْدِ كَرْمَنِي أَوْ دَرَا زَادِ بَاشْدِ وَ تَفَكَّرُوا بِيَارِ بُوْدِ مَشْتَقِ قَالَ عَلَيْهِ
الْسَّلَامُ لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ كَرَّمَ اللَّهُ وَجْهَهُ لَا طَعَامَ
مَعَ مَنْ حَرَصَ الْأَكْلَ تَرْجُمَةُ فَرَمُود عَلَيْهِ السَّلَامُ مَرَّ عَلَى
أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَاحَتِ نَيْتِ مَرَّ كَرْمَنِي أَوْ دَرَا زَادِ بَاشْدِ
بِيَارِ بُوْدِ مَشْتَقِ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ حَرَصَ الْأَكْلَ
كَثُرَ سِقَامُهُ وَمَنْ بَشَلَ غَزَاءَهُ قَلَّ دَأْوُهُ
تَرْجُمَةُ فَرَمُود عَلَيْهِ السَّلَامُ هَرَكِ طَعَامِ خُورْدَنِ أَوْ بِيَارِ بَاشْدِ بَاشْدِ
بِيَارِ بُوْدِ مَشْتَقِ هَرَكِ طَعَامِ مَنْدَكِ بُوْدِ دَرَدِ أَوَانْدَكِ بُوْدِ بَاشْدِ
بَاشْدِ دَرَمِغِ نَزْدِ بِيَارِ خَنْدِ مَشْتَقِ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَثُرَ
الضَّحْكُ تَمَيَّتَ الْقَلْبُ تَرْجُمَةُ فَرَمُود عَلَيْهِ السَّلَامُ زِيَادِ زِيَادِ
دَلِ بَاشْدِ مَشْتَقِ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَثُرَ الضَّحْكُ

فِي الْمَسْجِدِ ظُلْمَةً فِي الْقَبْرِ تَرَى فَرَمُودَ عَلَيْهِ السَّلَامُ خَنْدَهُ ۵۱
 بَسَارِ دَرْ سَجْدِ كُورِ تَارِكِ كُنْدَ ۹۲ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ
 ضَحِكَ فَمَقْلَقَةٌ فَقَدْ كُنْجَ مِنَ الْعَقْلِ مَحْجَةٌ فَرَمُودُ
 عَلَيْهِ السَّلَامُ هَرِ كُخَنْدَهُ فَمَقْلَقَةٌ خَنْدَهُ بَدَرِ تَرَى كَهْ عَقْلِ خُودِ هَمِ جَوْنِ خُودِ ۹۳
 اِنْ دَاخِرَةً بَاشَدَ ۹۴ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ ضَحِكَ فَمَقْلَقَةٌ
 فَقَدْ نَسِيَ أَبَا بَكْرٍ الْعَلَمِ ۹۵ فَرَمُودَ عَلَيْهِ السَّلَامُ هَرِ كُخَنْدَهُ
 خَنْدَهُ بَدَرِ تَرَى كَهْ بَابِ اَزْ عِلْمِ اَوْرَا فَرَمُودُ شُودَ ۹۶ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 مِنْ ضَحِكَ فَمَقْلَقَةٌ لَعَنَهُ اللَّهُ الْجَبَّارُ عَرْشُكُمْ
 وَفَرَعُ شَيْدِ ۹۷ فَرَمُودَ عَلَيْهِ السَّلَامُ هَرِ كُخَنْدَهُ فَمَقْلَقَةٌ خَنْدَهُ
 كَهْ جَبَّارِ قَهَارِ تَرَى اَنْبِلَايِ عَرْشِ بَرُوئِ خَنْدَهُ ۹۸ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 مِنْ ضَحِكَ كَثِيرٍ فِي الدُّنْيَا بَكَ كَثِيرٍ فِي الْآخِرَةِ
 فَرَمُودَ عَلَيْهِ السَّلَامُ هَرِ كُخَنْدَهُ دَرْ دُنْيَا خَنْدَهُ دَرْ آخِرَتِ بَسَارِ كُنْدَهُ
 قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ كَثَرِ ضَحْكِهِ يَنْخَفِضُ

وهر که در دنیا بسیار
 در آخرت بسیار خندد

النَّاسُ فَرَمُوهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ هَرَكَةُ خَنْدِهِ بَيَارِ كُنْدِ مَرْدَانِ فَرَا
سَبَكُ كَرْدَانْدِهِ قَالَتْ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ تَكَلَّمُ بِكَلِمَةٍ
حَتَّى يَضْحَكَ بِهَا جَلَسَاءُهَا تَكَلَّمَ اللَّهُ فِي النَّارِ
فَرَمُوهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَفَتْ هَرَكَةُ كَلَامِ كُنْدِ بَكَمَةِ تَائِيْنِ كَهْ نَجْدِ مَرَاوِ
هَمْنِثِ نِيَانِ اَوْ كُنْدِ رَسَاوِ دَخِ تَعَالَى دَر دَوْنِخِ قَالَتْ
عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَتْ الصَّحَابَةُ ضَحِكُكَ لَا أَنْبِيَاءَ يَتَّبِعُونَ
ضَحِكُكَ الشَّيْطَانُ كَعْنَهُ اللَّهُ مُقَهَّمَةٌ فَرَمُوهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ
صَحَابَةُ خَنْدِهِ بَيَارِ كُنْدِ نَسَمِ هَرَكَةِ وَخَنْدِهِ شَيْطَانِ مُقَهَّمَةٍ
بَابِ سِتِّ وَشْتَمِ وَبَرِ سَبْدِ بِيَارِ كُنْدِ قَالَتْ عَلَيْهِ السَّلَامُ
عَائِدُ وَالْمَرِيضُ وَاتَّبِعُوا الْجَنَائِزَ وَالْأَكْمَرُ خَفِ
فَرَمُوهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَجْدِ رَابِ سَبْدِ وَبَرِ خَاوِ بَرُويدِ وِيَادِ آرِدِ
أَخْرَجَتْ قَالَتْ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَائِدُ وَالْمَرِيضُ مَخَا
الْجَنَّةِ فَرَمُوهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَرِ سَبْدِ بِيَارِ كُنْدِ هَرَكَةِ
قَالَ

حَتَّى يَرْفَعَ رَجُلًا بِرِجْلَيْهِ وَيُجِزُّهُ بِرِجْلَيْهِ وَيَقُولُ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 عَائِدُ الْمَرِيضِ أَوَّلُ يَوْمٍ فَرِيضَةٍ وَمَا لَعَدُ
 تَطْوِيعُ رَجُلٍ فَرَمُوهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِرِسْدِنِ بِهَا أَوَّلَ رَوْزِ فَرِيضَةٍ
 وَاجْعَلْ عِدَّتَهُ بِرِسْدِنِ نَفْلٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَا
 يَجُوزُ عَائِدُ الْمَرِيضِ إِلَّا بَعْدَ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ عِيَادُهُ
 قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا عَادَ مَرِيضًا مُصْلِحًا إِلَّا لَمْ
 يَخْرُجْ مَعَهُ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ لِيَتَغَضَّوْنَ
 لَهُ حَتَّى يَرْجِعَ مِنْ بَيْتِ الْمَرِيضِ وَدَخَلَ فِي
 بَيْتِهِ رَجُلٌ فَرَمُوهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِرِسْدِنِ بِهَا صَاعًا وَبَارِئًا
 نِيَابِدَةً لَمْ يَكُنْ بَرَّابَرًا وَهَقْدًا نَهَارًا فَرَشْتَهُ بِرِوَنِ ثَابِتٍ بِرِأْسِهِ فَرَأَاهُ
 طَلَبَ أَمْرًا شَرًّا خَوَّاهُ نَاكِدًا بَارَكَهُ دَارَ خَانَةِ مَرِيضٍ وَدَرَّأَهُ
 خُودًا كَرَجًا بِرِسْدِنِ فَاسْتَقْبَلَهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَائِدُ
 الْمَرِيضِ بِخَوْضٍ فِي الْحَمْدِ لِلَّهِ وَتَقْوِصُ

فُجِّرَ رَحْمَتُهُ رَبِّهِ فَرَمَوْا عَلَيْهِ السَّلَامُ بِسِدْنِ بَهَارِ دُرِّ

در دریای رحمت خدا تعالی و فرود می آید در دریای رحمت خدا می غرق می شود

رسيد قال عليه السلام عايدكم الجاهل المريض أشد

عَلَى الْمَرْضِيِّينَ مِنْ مَرْضِيهِ فَرَسُوهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِرَسُولِهِ

جامل الحق مبارک و مستجاب است از برای او و حضرت قال علیه السلام

العائد في فواف نافية فرمود عليه السلام كسدين هما:

العبادة

رنگار در ده شصت درد و شدن آماشته درستان برگرد آمد

قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَائِدُ الْإِضْ أَرَأَيْتُمْ أَهْلَكُمْ

لَكَ عَلَى اخِيهِ اَوْ عَلَى اُخْرَىٰ اَوْ لَكَ

يَدُ الْغَنِيِّ إِلَىٰ ظِلِّهِ أَوْ إِلَىٰ ظِلِّهِ أَوْ إِلَىٰ ظِلِّهِ

لما مضى ليتم بينكم المصاححة ثم فرغوا عليه السلام
سودا وآذنه في كنفه ثم رثا في داره وبعثا

بر سیدین چهار انگشت لبه همد کمالی دست بر بالای چهار و یا بردست

پرسیدن که چگونه و کماهی حیوات سمان است که مصاحبه کنند و

نحو
حبوا انکم
ای قدماء

بگیرند باب سی و هشتم در ذرات موت و حیات قال علیه

الموروث

الموت حبر يوصل الحبيب إلى الحبيب ترجمه فرمود
عليه السلام مرگ بی است که دوست را بدوست میرساند ^{مست} قال
عليه السلام الموت لأربعة موت العلماء وموت
الأغنياء وموت الفقراء وموت الأمراء وموت
العلماء تلمذة في الدين وموت الأغنياء حسرة
وموت الفقراء راحة وموت الأمراء عيشة
ترجمه فرمود عليه السلام مرگ چهار است مرگ علمایست و مرگ توفیران
و مرگ درویشان و مرگ امیران پس مرگ علمای خسته در دین است و مرگ
توفیران است پشمانی و مرگ درویشان رحمت است و مرگ امیران
فتنه است ^{مست} قال عليه السلام ان أولياء الله لا
يُموتون ولكن ينقلون من دار إلى دار ترجمه فرمود
عليه السلام دوستان خدا تعالی نمیرند اما سرای از سرای نقل کنند ^{مست} قال
عليه السلام ان الموت راحة المؤمنين ترجمه فرمود عليه السلام

بدستی که مرک را حجت مومنان است **مَدَّ** قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 مَوْتُ الْعُلَمَاءِ نُكْمَةٌ فِي الْإِسْلَامِ **رَحِمَهُ** فَرَمُوهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 مَوْتِ عُلَمَاءِ رَحْمَةٌ هِيَ دَوَاسِلَامُ **مَدَّ** قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا
 مَاتَ ابْنُ آدَمَ أُلْقِيَ عَمَلُهُ لَلْثَلَاثَةِ صَدَقَةٌ **مَنْ**
 حَارِيَّةٌ أَوْ عِلَّةٌ نَافِعٌ يَنْفَعُ بِهِ أَوْ وَلَدٌ صَالِحٌ
 كَيْدُ عَوَالِهِ **رَحِمَهُ** فَرَمُوهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ حِينَ فَرَزْتُمْ أَدَمَ بِكَبِيرٍ وَعَلِيَّ
 أَوْ بَرِيدٍ كَرْدٍ وَكَأَنَّ خَيْرَ صَدَقَةٍ حِينَ حَوْضٍ وَجَاهٍ وَبَلٍ وَخِرَانٍ دِيكَ
 عِلْمِي كَيْسَلَمَانِ بَدَانِ فَاثْنَدَهُ كَرَفْتَهُ بِشَنْدِ سَيُومِ فَرَزْتَنِي صَالِحٌ كَرَفْتَهُ
 مَرَادٍ وَبَدِ خُودِ رَاحَتٍ **مَدَّ** قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَكْثَرُ مَوَاتٍ ذِكْرُ
 هَادِمِ اللَّذَاتِ قَالَهُ ثَلَاثُ مَرَّاتٍ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ
 مَا هَادِمِ اللَّذَاتِ قَالَ الْمَوْتُ الْمَوْتُ الْمَوْتُ **رَحِمَهُ**
 فَرَمُوهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِيَارِيكَ كَيْدِ ثَلَاثَةً آرْزُوهُ رَاسَهُ بَارَفْتِ يَارِ
 كَفْتَنِي يَا رَسُولَ اللَّهِ ثَلَاثَةً آرْزُوهُ بِخَيْرِ مَوْتٍ كَفْتِ مَوْتِ مَوْتِ
 تَعَالَى

۸
 حَدَّثَنَا قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ
 أَوْ كَأَنَّكَ سَبِيلٌ وَعُدْ نَفْسَكَ مِنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ
 ترجمه فرمود علیه السلام بیانش بود در دنیا چون غریبان و یا چون گذریا
 و نفس خود را از اهل کورستان شمردید **ع** قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا
 مَاتَ الْعَالَمُ بَكَّتْ الْمَلَائِكَةُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضُ
 كُلُّ سَبْعِينَ يَوْمًا ثُمَّ فَرَّغَ عَلَيْهِ السَّلَامُ جُورْنًا عَالَمِي بَعْدَ ذَلِكَ
 آسمان و زمین هر جمعه با هم فراق و دراز مرگ و بگریه **ع** قَالَ
 عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ لَمْ يَجْعَلْ عَلَى امْرِئٍ عَالِمٍ فَهُوَ مِنَّا
 مُتَنَافٍ مُتَنَافٍ قَالَهُمَا ثَلَاثًا ترجمه فرمود علیه السلام هر که بر مرگ عالم
 اندوه کین نشود او متنافی باشد سه بار فرمودند **ع** قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 كُنْ فِي حَالِ آتٍ **ع** قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْقَبُورُ رُوضَةٌ
 مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ أَوْ حُفْرَةٌ مِنْ حُفْرِ النَّارِ
 فرمود علیه السلام کور باغی است از باغهای بهشت یا خندق است از

خندقها در دوزخ ^{نار} قال عليه السلام المؤمن سب في القبر
في روضة الخضراء ويوسع له قبره سبعين
ذراعاً ويضي حتى تكون كالقمر ليلة البدر ^{نار}
ومود عليه السلام مومن در گور همچون باغي سبز باشد و گداوه و فراخ
باشد از براي مومن نهاده و روشن گرداند همچون ماه شب چهارم باشد
قال عليه السلام لو ان بني ادم علموا كيف عذاب
القبر ما نفَعَهُمُ الْعِشُّ فِي الدُّنْيَا فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ
الْكَرِيمِ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ الرَّحِيمِ ^{نار} ومود عليه السلام اگر
ادم بداند چگونه است عذاب گورندگانی در ايشان نافع نيست
پس عاكتند و باز در است خداي ارضاي كريم از عذاب گورجم
يعني موانعي در ذماك و سوزنده و ماران و گزدهان و تبايركي است
و سكي ^{نار} قال عليه السلام ما من عبد من عبدي يقبر
رجل كان يعرف في الدنيا و يسئل عليه الا هو عرفه

درود

وَرَدَّ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَحِمَهُ فَرَمَوْا عَلَيْهِ السَّلَامُ نَيْتَ بَيْتِهِ
كَهْلَكَ دِكْهُرِ مَرْدِي كَهْ شَنَاخْتِ اَوْرَادِ دُنْيَا سَلَامِ كَوْبِدِرِ
وَأَن مَرْدَه رَشَنَسَدِ وَجَوَابِ سَلَامِ بَارِ وَهْدِ ^{السَّلَامُ} قَالَ عَلَيْهِ
مَا مِنْ مُسْلِمٍ مَرَّ بِقَبْرِ مَنْ مِنْ مَقَابِرِ الْمُسْلِمِينَ إِلَّا
هُوَ قَالَ لَهَا أَهْلُ الْقَبْرِ يَا غَافِلُ لَوْ عَلِمْتَ مَا نَعْلَمُ
لَذَابَ لَحْمِكَ عَلَى جَبَدِكَ وَشَحْمَكَ عَلَى
بَيْدِكَ رَحِمَهُ فَرَمَوْا عَلَيْهِ السَّلَامُ نَيْتَ بَيْتِهِ مَسْنَانِ كَهْلَكَ
بَلُورِي اَزْ كُورِ مَائِي مَسْنَانِ كَهْ اَهْلِ مَرَاوِرَا كَوْبِدِرِ اِي بَدَه غَافِلِ
تَوْدَانِي اِيچِه مَادَنَسْتِه اِيْم اَز اَحْوَالِ كُورِ اِيچِه مَلِكُورِ كُونَسْتِ تَوْبِرْتِ
وَبِه تَوْبِرْتِ اَنَام تَوْبِتِ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْقَبْرِ اَوَّلُ مَنْ
مِنْ مَنَازِلِ الْآخِرَةِ وَآخِرُ مَنْزِلٍ مِنْ مَنَازِلِ الدُّنْيَا
وَقَالَ بَعْضُ الْعُلَمَاءِ الْمَوْتُ بَابٌ لَا يُدْخِلُ أَحَدًا
مِنْ الدُّخُولِ وَالْقَبْرُ مَنْزِلٌ لَا يُدْخِلُ النَّفْسَ فِي دُفْنِهِ

علیه السلام کور اول منزل از منزلهای آخرت است و آخر منزل از
 منزلهای دنیا است بعضی علماء گفته اند هر که در این جاده است بحکمت
 در آن فرو آمدن درین مگر در تزلزلت جاده است بحکمت آن فرو آمدن درین
 قَالَ عَجَلِيهِ السَّلَامُ إِنَّ الْعَبْدَ الْمَيِّتَ إِذَا
 وَضَعَ فِي الْقَبْرِ وَأُقْعِدَ قَالَ أَهْلُهُ وَأَقْرَبَاؤُهُ وَ
 أَحِبَّاءُهُ وَأَبْنَاءُهُ وَلَيْدَاءُهُ وَشَرَفِيَّاهُ وَ
 أَمِيرُهُ يَقُولُ لَهُ الْمَلِكُ أَسْمِعْ مَا يَقُولُونَ أَنْتَ
 كُنْتَ سَرَّ وَأَنْتَ كُنْتَ أَمِيرًا وَأَنْتَ كُنْتَ
 شَرَفِيًّا فَقَالَ يَقُولُ الْمَيِّتُ يَا لَيْتَ هُمْ لَمْ يُلْقُوا
 فِضْطَظْضَظَةً يَخْتَلِفُ مِنْهَا أَضْلَاعُهُ ثُمَّ
 فَوُودَ عَلَيْهِ السَّلَامُ جَوْنُ بَدْرٍ مَوْنٍ رَادٍ كَوْنُهُمْ وَبَشِيرُهُمْ
 وَقَرَابَانِ أَوْ دُوسْتَانِ أَوْ وَفَرَزْدَانِ أَوْ أَوْ رَاكُونِ دَائِي
 بَشِيرُهُمْ يَكُونُونَ تَوَامِيرَ بُوْدِي وَهَمَّ بُوْدِي انْكَاهُ مَرْدَةٍ كَوِيدِ كَانِ كَانِ

سید

نباشند و مرا ازین ناکویند پس فرشتگان کور او را بجنبانند
 جنبانیدنی سخت چنانکه استخوانهای بهلور است و استخوانهای
 بهلوی چپ یکدیگر آمیخته شود و حضرت قال علیه السلام
 کَمْ وَجْهٍ صَبَّحَ وَبَكَدَ صَبَّحٌ وَلَيْلَانِ مُصْبِحٌ
 عَدَا بَيْنَ أَطْبَاقِ النَّارِ صَبَّحٌ تَرْجَمُ فَرْمُو عَلَيْهِ السَّلَامُ
 خیزد روی خور و خیزد بدن رست و خیزد زبان شیرین فردا در طفا
 دوزخ فریادی کنند باب سی و نهم در عقوبت نوح
 قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْفَاحِشَةُ مِنَ الْجَاهِلِيَّةِ وَمَنْ
 فَعَلَهَا كَانَ عَدُوَّ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ
 ترجمه فرمود علیه السلام نوح کردن از نیت کافران است پس بدان که
 نوح کند او دشمن باشد خدای و فرشتگان و آدمیان همه و قال
 عَلَيْهِ السَّلَامُ النَّاسُ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ بَيْنَ كَلْبَيْنِ
 بَيْنَهُمَا الْكَلْبُ تَرْجَمُ فَرْمُو عَلَيْهِ السَّلَامُ نوح کنندگان در عرصه قیامت

مَنْ

النَّارِ

ما نزلت قال عليه السلام تخرج الناحية من
قبرها شعرها غبر أو عليها جلباب من لعنة الله
وتضع يديها على راسه ويقول أو يلا أو يلا
وأيلا أو يلا فرمود عليه السلام فردا قيامت نوح کران از کور
ایمویهار برکنده و کرد الوده و چادر بی لعنت خدای بروی و
بر سر نهاده و بگوید ای ای ضعیف قال علیه السلام لعنت
الناحية والمسمعة والحارقة والناظرة والمسايفة
والوسمة والمموتة والسلطان والمرجاء
فرمود عليه السلام لعنت کرد خدای بر نوحه کروک نیک نوحه بنود
کسانیکه در آن حلقه باشند و کسانیکه نظر کننده و زمانی هر زمانی
و گفت و گوئی کنند و زمانی که همه وقت با آرایش خویش مغول باشند
و باشد بانشط آن همه در لعنت خدای باشند
الانبياء والنوح من الكفر والكفر مع صاحبه

ترجمه فرمود علیه السلام نالیدن و نوح کردن از کفرست و کفر با
 کافران در دوزخ باشند **ع** قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ
 ۱۰۰ أَنْ أَوْنَحَ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ كَتَبَ اسْمُهُ مِنْ الْمُنْجَيْنِ
 ترجمه فرمود علیه السلام که بنالد و نوح کند نزد یک مصیبت نام او در ^{دولت}
 منافقان نوشته باشند **ع** قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ صَوْتَانِ
 مَأْمُونَتَانِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَهُمَا صَوْتُ ^{طائر}
 عِنْدَ النَّخْلَةِ وَصَوْتُ الْوَيْلِ عِنْدَ مُصِيبَةٍ **ع** فَرُئِ
 عَلَيْهِ السَّلَامُ دَوَاوِزَ أَنْكَرَ لَعْنَتُكَ كَرِهَ شَهْدَتُكَ دَرِيَا
 آخِرَتِ بَلَى أَوَاظِ مَارِغِي أَوَاظِ حَيْفَ نَمَى بِرَبِطِ نَزْدِيكَ لَوْ اخْتَرْتُ قَوْمَ
 أَوَاظِ نَوْحِ نَزْدِيكَ **ع** قَالَ مَنْ خَرَقَ ثَوْبًا عِنْدَ
 الْمُصِيبَةِ بَنَى اللَّهُ تَعَالَى لَهُ بِكُلِّ شَجَرَةٍ عِلْقًا جَدِيدًا
 بَلِيًّا فِي النَّارِ **ع** ترجمه فرمود علیه السلام هر که بپاره کند جامه را نزد یک ^{مصیبت}
 بنا کرد اند خدا تعالی پیراموی که برین اوست خانه در دوزخ **ع**

قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ خَرَقَ جَبِيًّا أَوْ خَرَشَ خَدًّا
عِنْدَ الْمُصِيبَةِ لَا يَنْظُرَ اللَّهُ لَهُ حَيًّا وَمَيِّتًا

نمود علی السلام هر که در مصیبت بر این پاره کند یا خواره بخراشد
خدا تعالی سومی ن بنده نظر رحمت کند در حال زندگی و نه در حال مردی

قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ خَرَقَ جَبِيًّا أَوْ خَرَشَ
خَدًّا أَوْ أَنْ أَوْ نَاحٍ عِنْدَ مُصِيبَةٍ إِنْ مَاتَ فِي

مِائَةِ يَوْمٍ كَانَ عَاصِيًا لِلَّهِ وَلَوْ سُوِّدَ نَجْمٌ فَرَمُوهُ
علیه السلام هر که در مصیبت بر این پاره کند یا خواره بخراشد یا بکشد یا
بنال یا نوح کند از یا صدر و زیر میرد از خدای رسول او عاقبتی نباشد

عاصی

قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَا تَحْلِلُ الْمَرْأَتُ أَنْ تَطْرَحَ
الشَّعْرَ دَسْمًا فَإِنْ تَطْرَحَ الشَّعْرَ كَتَبَ اللَّهُ لَهَا

بِكُلِّ شَعْرَةٍ كِتَابَتٌ عَلَى أَعْضَائِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ
وَكَانَتْ مِنْ عَصَاتِ اللَّهِ لَهَا وَالْمَلَكُ لَهُ وَلِأَمْرِهَا

انفو

ترجمه فرمود علیه السلام حلال نیست هر چه زنی را که موی سر خود بر
 افکند و اگر موی خود را افکند بپسند خدا تعالی بعد و هر موی که بر تن او
 داغی بره اندام او روز قیامت و آن زن از بفرمانی خدا می غرضی با
 و در لغت خدا و فرشتگان و پیغمبران بود **حدث** قال علیه السلام
الصبر خير عند الصدمة اولی ترجمه فرمود علیه السلام
 صبر بهتر است نزد یک آریب دلی است بخود در درد و سختی که مضیت
 باید که در آن صبر کند **باب** جهلم در فضیلت صبر کردن **حدث**
قال علیه السلام ان الميت ليعذب ببكاء الحي
 ترجمه فرمود علیه السلام بدستی که میت اعداب کرده شود از رگین
 زنده کان **حدث** قال علیه السلام اذ احب الله تعالی
عند ابتلاء موبلا و اعد له فان صبر اجتباها و
 راضی آن **حدث** ترجمه فرمود علیه السلام چون خدا تعالی بنده را
 دوست کرد او را مبتلا می ستلا گرداند که آن بکار هیچ دوا نباشد پس

اگر صبر کند و راضی باشد خدا تعالی آن بنده را از زیدکان حضرت خورشید
 قال علیه السلام من خرق جبینهُ عند المصیبتِ
 خرق الله إيمانه عند الجنة ^{ترجمه} فرمود علیه السلام هر که
 کند کریان خرد و از دردی مصیبت ببرد خدا تعالی ایمان او را از دردی
 خرد ^{ترجمه} قال علیه السلام الصبر و صیئة من وصیئة
 الله تعالی فی الارض من حفظها نجا و من ضیعها
 هلك ^{ترجمه} فی بلاء الله تعالی ^{ترجمه} فرمود علیه السلام صبر کردن
 از وصیئت نامی خدا تعالی در زمین هر که این وصیئت را نگاه دارد و رها
 یابد و هر که این وصیئت را ضایع کند هلاک گردد و به بلاء خدا می آید
 قال علیه السلام أشد البلاء علی الانبیاء ثم الاولیاء
 ثم المؤمنون ^{ترجمه} فرمود علیه السلام سخت بلا بر انبیا و اولاد
^{ترجمه} ثم قال علیه السلام ما خرج جُرعة أحب الی الله من
 جُرعة الصبر علی المصیبة یحذی به رذائل الصبر و عذله

۵۹ اَوْجُرْعَةً غَنِيْطٍ وَغَضَبٍ رَّذَاهَا بِالْحِلْمَةِ ^{وَمِنْ مَوْصِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ}

۱۰۲

نیز هیچ شربی نزدیک خدا تعالی دوست از شربت صبر بر صیبت که
انزوه خود را باز کردند بصبر و عذبت شربت شسم و غضب که باز دادند

بجلم ^{عَنْ} قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ اَوْصَى اللّٰهُ تَعَالٰى مُوسٰى ^{اَوْحٰى}

عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ جَلَّ لَهُ وَعَمَّ نَوَالُهُ يَا مُوسٰى

مَنْ لَمْ يَرْضَ بِقَضَائِيْ وَلَمْ يُشْكِرْ عَلٰى اِنْعَامِيْ وَمَنْ

لَمْ يَصْبِرْ عَلٰى بَلَائِيْ فَلْيُخْرِجْ مِنْ تَحْتِ سَمَائِيْ

وَلْيَطْلُبْ رَبًّا سِوَايَ تَرْجِيْ فَوَدَّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ^{وَمِنْ مَوْصِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ}

بِسُورَةِ اَلْحٰجِّ صَلَوَةُ اللّٰهِ عَلٰى نَبِيٍّ وَسَلَامُهُمْ عَلَيْهِمْ خَشَنُوْا نَبَا نَدَّ كَلْبَهُمْ مِنْ فَوَائِدِ

بِهِنْمَتِيْ مِنْ دَمْعٍ كُنْدَرِ بِلَائِيْ مِنْ شَيْءٍ كُوْبَرٍ لَوْ اَزْدَرٰى سَمٰنٌ

وَنَجِدُ ضَعْفَ نَبْرِيْنِ ^{عَنْ} قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ رُوِيَ عَنْ

عَلِيٍّ اَنَّ رَجُلًا طَلَبَ كَرَّمَ اللّٰهُ وَجْهَهُ الصَّبْرَ لَمَّا شَدَّ

صَبْرًا عَلٰى الْمُصِيبَةِ وَصَبْرًا عَلٰى الْمُعْصِيَةِ وَصَبْرًا عَلٰى الْقَٰ

الصَّبْرُ عَلَى الْمُصِيبَةِ ثَلَاثُمَا ثَلَاثُ دَرَجَةٍ وَالصَّبْرُ عَلَى
 الْمُعْصِيَةِ خَمْسُ مِائَةٍ دَرَجَةٍ وَالصَّبْرُ عَلَى الطَّاعَةِ
 قِيلَ وَالصَّبْرُ عَلَى الْمُصِيبَةِ ثَلَاثُمَا ثَلَاثُ دَرَجَةٍ تَرْجَبُ فَرْدُ
 عَلَيْهِ السَّلَامُ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ فِي مَوْصُوفَةِ نَوْعِ صَبْرِهِ
 خَدَاتُكَ بِنِصْبِ صَبْرِي فَإِنْ بُوْدَ أَنْ تَصِدَّ ثَوَابِي وَصَبْرِي عَيْتُ بَاثِلُكَ
 بِالْفِدْوَةِ وَجِبْ ثَوَابِي وَصَبْرِي كَمَا دَرَطَا عَتِ بَعْدَ لَيْلِي فَرَمَانِ بَوَابِي
 أَنْ تَصِدَّ وَجِبْ ثَوَابِي وَكَلَفَتُ أَنْ تَصْبِرَ بِنِصْبِ صَبْرِي وَجِبْ ثَوَابِي
 قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ صَبْرُ سَاعَةٍ خَيْرٌ مِنْ الدُّنْيَا وَمَا
 فِيهَا رَحِمَ فَرَوْدُ عَلَيْهِ السَّلَامُ صَبْرِي عَيْتُ تَهْتَرُ زَيْنًا وَجِبْ ثَوَابِي
 خَيْرِيَتْ هَدَى قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الصَّبْرُ مِفْتَاحُ الْفَتْحِ
 نَبِيٍّ فَرَوْدُ عَلَيْهِ السَّلَامُ صَبْرِي كَمَا دَرَطَا عَتِ بَعْدَ لَيْلِي فَرَمَانِ بَوَابِي
 عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
 اللَّهُ تَعَالَى إِذَا وَجَّهْتُ إِلَى عَبْدٍ مِنْ عِبْدِي

صبر است
 صبر است
 صبر است
 خداوند تعالی

عبادی

فِي بَيْتِهِ أَوْ مَالِهِ أَوْ وَلَدِهِ فَأَنْتَقِلَ ذَلِكَ بِصَبْرٍ فَأَنْتَقِلَ
جَمِيلٌ اسْتَحْيَتْ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَوْ أَضْبَلَ لَهُ
مَيْنٌ أَنَا أَوْ لَمْ يَكُنْ لَهُ دِيْنٌ أَنَا رَحِمَهُ فَرَسَدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَهَذَا
عَزَّ وَجَلَّ كَقَوْلِهِ رَوَى ابْنُ أَبِي شَيْبَةَ عَنْ ابْنِ أَبِي نَجْرٍ عَنْ
فَرْزَانَ ابْنِ أَبِي نَجْرٍ أَنَّ بَنِي بَكْرِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ كَانُوا يَوْمَ الْقِيَمَةِ
رَوَى قِيَامَتِ ابْنِ ابْنِ بَكْرِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ كَانُوا يَوْمَ الْقِيَمَةِ
أَوْ بَنِي بَكْرِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ كَانُوا يَوْمَ الْقِيَمَةِ
نِ الْخُذْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَخْلَقَ سَيِّدُ
الْبَشَرِ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
فَقَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُعَلِّفُ الْبُعْثُ
وَيُقْرِمُ الْبُعْثُ وَيُخْصِفُ النَّعْلُ وَيُقْرِمُ النَّعْلُ
وَيُخْصِفُ النَّعْلُ وَيُقْرِمُ النَّعْلُ وَيُخْصِفُ النَّعْلُ
مَعَهُ إِذَا عَابُوا كَانَ لَا يَمْنَعُهُمْ لِحْيَانُ أَنْ يَحْمِلَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بِضَاعَتُهُ مِنَ التَّوْقِ إِلَى أَمَلِهِ وَكَانَ يُصَارِحُ فِيهِ
 الْغَنَى وَالْفَقِيرَ وَسَلَمَ مُبْتَدِئًا وَلَا يُخْفِرُ
 مِنَ الرَّغْبِ إِلَى اللَّهِ وَكَوْخُفِ التَّمَنَّى وَكَانَ طَائِعًا لِرَبِّهِ
 بِكُلِّ مَا مِنْ عَيْنِ عَبَسَ مِنْ تَوَاضَعَانِ غَيْرَ ذَلَّةٍ
 جَوَادٍ مِنْ عَيْنِ سَرَفٍ وَكَانَ رَقِيقَ الْقَلْبِ رَحِيمًا
 لِكُلِّ مُسْلِمٍ وَكَدِّ مَحْتَا قَطْمٍ مِنْ شَبَعٍ وَكَدِّ عَمْدٍ يَدُهُ
 إِلَى كُلِّ حَنْجَرٍ فِيهِ فَرَسٌ وَعَلَيْهِ السَّلَامُ أَبُو عَمِيدِ ضَرْبِي رَضِيَ رُوحُ ابْنِ كَرْدِ
 خَلْقِ نَجَابِ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَمْ تَشْرُفُوا عُلْفَ دَادِي وَجَرَاءِ بَهْرُوفَتِي وَارْتَبَدِ
 لَعَلِّينَ بَارِهَ شَدِي رَسْمِي كَدُّ مِي جَاهِ خُودِ بَعُونَدِ كَدِي وَكُوسِ بِنْدِ بَرِ شَدِيدِ
 وَبَا كِنِزِ كَضَرَتِ كَدِي طَعَامِ خُزْدِي اَلْآنَ فَدَتَا كَارِ دَرِ كَارِ دِنِ مَانَدِ
 بَارِي دَادِي وَكَارِ دِنِ بَا زَارِ خُزْدِي خُرِيدِي دَرِ خَانَةِ آوَرِ مِي شَرْمِ بَارِدِي
 وَتَوَكُّرِ دَرِ رُوشِ اَلْمَصَافِيهِ كَدِي وَهَرِ كَمْ شَبَلِ اَمِي اَلْآنَ اَوْرَا اَلْمَصَافِيهِ
 وَهَرِ كَمْ مَهْمَانِ طَلِبِ اِلَهِي اَجَابَتِ كَدِي اَرَجِبِ بَرِ خَرْمَانَدِ بُونِي وَبَرِ مَهْمَانِ

مَلِكِي

١
 بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على
 سيدنا محمد وآله
 وبعد
 فاعلم اني قد
 تلقيت من الله
 ما لا يحصى
 ولا يدرى
 الا هو
 والى الله المرجع
 في كل شئ
 والحمد لله رب
 العالمين

يا حي يا قيوم يا حي يا قيوم
على بساط الشك ورويتك صلى الله عليه وسلم

الحق المعلوم

١٠٦

١٠٥

نديعتني

Al-izhar al-ma

(٢٥٠٩٠٤٥)

سوم

سوم

سوم

سوم

سوم

سوم

یستعین

بسم الله الرحمن الرحیم

خجسته افروشنای مستکار و شرم حضرت بی نیازی را که انعام او عام است

و اکرام او علی الدوام و در روز و شب و معظّم و مکرم و روح پاک سرور انبیاء

و برهان الاصفیاء و سوانح الاولیاء و سلطان الاتقیاء و شفیع روز جزا

و مفضل و محبتی صلی الله علیه و سلم و علی اله و اصحابه و اتباعه جمیعین

اسعدک همه فی الدارین که این کتاب است معظّم و مکرم در بیان صفت ایمان

و احکام الصلوة که در مستغنیانی و اهاست و پرورش جان بیه ترست

و جواب از برای مستبدان بر صفت صحیفه ثبت افتاد و الله الموفق بالامان

سوال اگر ترا پرسند که تو مسلمان هستی جواب بگو الحمد لله سوال اگر ترا

پرسند که معنی الحمد لله چیست جواب بگو سپاس و ستایش من حضرت خدا

راست غرض چنان سوال اگر ترا پرسند که سپاس و ستایش چیست جواب

بگویند خدا کفایت است و صفت خدا کردن است **سوال** اگر ترا پرسند
 ۱۰۶ که خداوند جل و اعلیٰ شایسته **چون** می شناسیم **سوال** اگر ترا پرسند
 چگونه می شناسی **جواب** بگو چون و چگونه و بی شبهه و بی نمون و بی
 ت اومی شناسم **فوله** تعالیٰ لم یزل فی لایزال یعنی کماله بی و ^{الذی} **سوال**
 البصیر **سوال** چنان باشد که خدا تعالیٰ همیشه بود و همیشه باشد و همیشه
 منزه و پاک خدا را گفت نیست و نکرد و نخواهد کرد و نمی تواند کرد
 نماید و **سوال** او بصیرت کس نماید **جواب** بصیرت خویش موصوف است
 اول اوست و آخر اوست و ظاهر و باطن او و او را هیچ چیز با داناست
 و تواناست و زنده او است و پاینده او است و بنیاد او است و خواست
 و کویاست و هر چه خواست کرد و هر چه خواهد کرد و کسی را با خود **سوال**
 کاری نیست **فوله** تعالیٰ قل هو الله احد الله صمد **سوال** لم یلد ولم یولد ولم
 له کفو احد **سوال** اگر ترا پرسند که بنیاد ما محمد مصطفی صلی الله علیه
 و آله می شناسی **جواب** بگو آری می شناسم **سوال** اگر ترا پرسند که چگونه

میشناسی **چو** او بنده خداست و پیغمبر خداست غرض علی از تر
مهر آدم علیه السلام آورده است **چو** در است **چو** اگر
پرسند که پیغمبری محمد علیه السلام از جانب **چو** بگو یعنی
قوله تعالی و ما محمد الا رسول **چو** اگر پرسند که تو در چیست
چو بگو در فرشت فرزندان پیغمبر آدم صلووات الله علیه **چو** اگر پرسند
که تو در ملت کنی **چو** بگو در ملت پیغمبر ابواسم خلیل الله **چو** اگر پرسند
پرسند که چه چند ملت اند **چو** بگو هفتاد و دو ملت اند **چو** اگر پرسند
که ملت چه باشد **چو** الملت والدین یعنی کنش **چو** اگر پرسند که تو از
کدام ملتی **چو** بگو از ملت اسلام **چو** اگر پرسند که تو در ملت
چو بگو در ملت محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد المطلب
صلی الله علیه و آله **چو** اگر پرسند که تو در قریب کنی **چو** بگو در
سرای المسلمین ائمه المتقین امام عظیم ابو صفیه و علی که نعمان ابن
رضی الله عنه نام او است **چو** اگر پرسند که چه چند ملت اند **چو**

و اگر پرسند که از
چند ملت بودی
که از این

[illegible]

مذہب از کہ داشت **چو** ابلو از ابراهیم خلیل **اند** چو اگر ترا پسند
 کہ ابراهیم پیغمبر صلوٰۃ **اند** علیہ مذہب **ان** کہ داشت **چو** ابلو از نوح
اند اگر ترا پسند کہ نوح علیہ السلام مذہب از کہ داشت **چو** ابلو از
اند اگر ترا پسند **چو** نوح علیہ السلام مذہب از کہ داشت **چو** ابلو از
 آدم صلی **اند** اگر ترا پسند کہ آدم صلوٰۃ **اند** علیہ مذہب از کہ داشت
چو ابلو از مہر جریر علیہ السلام **اند** اگر ترا پسند کہ جریر صلی علیہ
 مذہب از کہ داشت **چو** ابلو از مہر جریر صلی علیہ السلام **اند** اگر ترا پسند
 کہ میکاسل علیہ السلام مذہب از کہ داشت **چو** ابلو از اسرافیل علیہ السلام
اند اگر ترا پسند کہ مہر اسرافیل علیہ السلام مذہب از کہ داشت
چو ابلو از مہر عزرا صلی علیہ السلام **اند** اگر ترا پسند کہ مہر عزرا صلی علیہ
 مذہب از کہ داشت **چو** ابلو از نوح محفوظ **اند** اگر ترا پسند نوح
 مذہب از کہ داشت **چو** ابلو از حضرت رب العالمین صلی و جلالت
 قال **اند** تباه کن و تعالی **اند** من این الدین عند **اند** اسلام **اند** اگر ترا

پرسند که اصول دین چند چیز است **جواب** بگوشت چهرت اولی
 است که خدا را یکی گفتن یکی دانستن و یکی اعتقاد کردن و دوم عدل
 و عدل آنست که بخود راستی گفتی بیوم امامتت که کار آخرت از کار
 دنیا مقدم دارد چهارم نبوت و نبوت آنست که بنای اسلام بخدا
 بنام حق و وقت که آنچه خدا تعالی فرموده است بجا آرند **سوم** نبوت
 که آنم خدا تعالی نبی کرده است و باز دوازده تن از وی در پودن پیغمبر
 نوا ازت که بلاد و بستان خدا دوستی گفتی هفتم تبار آنست که بنام
 خدا و نبی کنی **سوم** اگر ترا پرسند که تو از کی با مسلمانان شدی **جواب**
 از روزی که شاق با تو گفتم **سوم** اگر ترا پرسند که معنی بیان چیست
 عهد بستن و استوار داشتن یعنی چون خدا تعالی در ازلی ازال جانانی
 خلفان را بیا فرمود حاضر کرد و انبیا از حضرت عزت جل **سوم** اگر ترا
 پرسند که بر کیم یعنی بر چه پروردگار شما را و اجماعی جواب داد و قالو البی
 تو پروردگار ما خالق کل شیء و زائق کل حی **سوم** اگر ترا پرسند که

۱۰۸

میشاق ارواحی چند گروه **پنج** گروه چهار گروه بودند اول گروه

آن بود که زبان اقرار کردند و در دل نیز تصدیق داشتند ایشان اول

آخر مسلمان اند و هم گروه آن بود که در دل تصدیق داشتند و زبان

اقرار نکردند ایشان اول کافر بودند و آخر مسلمان شدند سیوم گروه

آن بود که نه زبان اقرار کردند و نه در دل تصدیق داشتند ایشان اول

آخر کافر بودند چهارم گروه آن بود که زبان اقرار کردند و در دل تصدیق

نداشتند ایشان منافقان اند اول مسلمان اند و آخر کافر شده بهر سبب

آنکه **پرسند** که ایمان از روی لغت چیست و در فلاح چیست **پرسند** که از روی

حقیقت چیست **پرسند** فی الامان یعنی **پرسند** در امن و در سرخ **پرسند**

در شستن بغیر او آنچه بغیر علیه السلام حکم فرمان خدا تعالی فرمود

انرا **پرسند** که ایمان بر چند نوع است **پرسند** که ایمان بر دو

نوع است **پرسند** که ایمان بر چند نوع است **پرسند** که ایمان بر دو

نوع است **پرسند** که ایمان بر چند نوع است **پرسند** که ایمان بر دو

نوع است **پرسند** که ایمان بر چند نوع است **پرسند** که ایمان بر دو

بناهای صفت های خیریه و هر چه فرموده است آنرا قبول
کردم و ایمان متصل آنست چه آنچه در صفت ایمان است **اما اگر ترا**
پرسند که ایمان چند رکن دارد جواب بگو دو رکن دارد یکی اقرار کردن
بربان و دوم تصدیق داشتن بدان تصدیق یعنی تصدیق بر این که
العبودیه اگر ترا پرسند که ایمان چیست بگو ایمان اقرار بربان
و تصدیق بقلب با جبار بر این عند الله تعالی بیا محمد صلی الله علیه و آله
و آله و سلم یعنی عمل با او را که معنی چنین باشد که ایمان اقرار
کردن است بربان و استوار داشتن بدل هر چه محمد رسول الله علیه و آله
از حضرت خاتم تعالی آورده است آنرا که حق است و راست فرمود
امام شافعی رحمه الله علیه ایمان کار کردن است بر حکم شریعت و
شناختن پروردگار و قبول آن اگر ترا پرسند که احکام شریعت چند
است بگو نه است اول فرض دوم واجب سوم مستحب چهارم
مستحب سیم حلال ششم حرام هفتم مباح هشتم مکروه نهم اگر ترا پرسند

که ایمان مخلوق است یا غیر مخلوق **جواب** بگو ایمان عطاوار باری تعالی است آن
غیر مخلوق است و دو قسم اقرار و تصدیق بنموده است آن مخلوق است
اگر ترا پرسند که اسلام چیست یا میمانی چیست **جواب** بگو الاسلام بمعنی
الاستیاضه لام رائد و الاجتناب عن اللغو ای معنی چنین باشد که اسلام
نهادن است بفرمان **جواب** در پی خداوند تعالی و هر چه منع کرده است از آن
پایز ماندن و معرفت احکام و ارکان ایمان و احکام و ارکان صلوٰه و
مزد و زین را فریضه است **جواب** اگر ترا پرسند که سرایمان چیست **جواب**
بگو کلمه طریقتین چنانچه خدای عز و جل در کلام مجید و فرقان حمید فرمود
قوله تعالی و ازهم کلمه التقوی یعنی شایسته فرافتن لازم است که لا اله الا
محمد رسول الله **جواب** اگر ترا پرسند که تن ایمان چیست **جواب** بگو خجوت
گذاردن چنانچه خدای عز و جل در کلام مجید و فرقان حمید خبر میدهد
و افطوا علی الصلوٰه و الصلوٰه الوسطی و قوموا لله قانین یعنی
که نگاهدارید و بیکدیگر را به خجوت نماز را بجا صد نماز دیگر که آنرا نماز میان

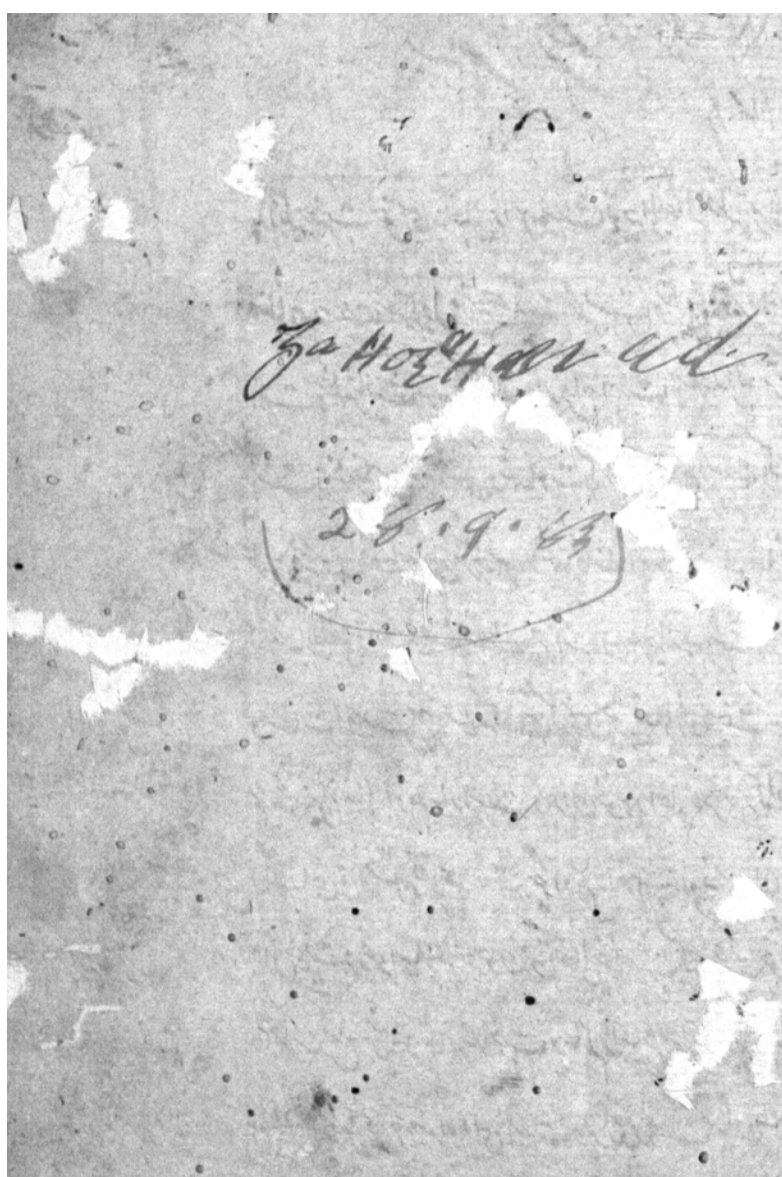
خوانند و در خبر آمده است قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
مملوا أنفسكم وزكوا أموالكم وضووا شهركم وحجوا بيت ربكم من استطاع
يا فتد خلوا الجنة بل حساب ولا عذاب معني چنین باشد که فرمود
ایها بر علیه السلام که بگذارید بچوشت نماز را و زکوة مال بر مید
رو رة ماه مبارك رمضان بدانید و حج خانه کعبه بکنید کسی که از
و راحه باشد پس در اینست بخت و بی حساب اگر ترا
پرسند که دل ایمان چیست جواب بگو قرآن خواندن است و در خبر
آمده است ان لكل شيء قلب و قلب القرآن سورة يس اگر ترا
پرسند که کلام ایمان چیست بگو ذکر خدا تعالی بسیار گفتن چنانچه
خدا تعالی در کلام مجید و فرقان حمید خبر میدهد یا ایها الذین آمنوا
اذکر الله ذکر اکثرا و سجده بکرة و اصیلا که اینها کسانیکه ایمان
آورده اند یاد کنند خدای عز و جل را بیاوردن بسیار و بکثرت
بگویند در وقت نماز یا در وقت یا نگاه یعنی روز بخت اگر ترا

چسبند که نور ایمان چیست ^{حکایت} بگو است گفتن چنانچه خدا تعالی در کلام مجید
میدهد الصادقین و الصالحات معنی چنین میگردد که راست گویندگان و
را خدا تعالی پامزد و بسیار آمرزشش که نعمت و در خبر آمده است الصدق
یعنی و الکذب بجهل و حال اگر ترا پرسند که ناریکی ایمان چیست بگو
در موضع گفتن و در موضع گویندگان چنانچه در حدیث آمده است
تتمیز علی کل لسان انیم معنی چنین باشد که نازل کرده اند بر هر دروغ گوینده
بسیار سخن اما کمتر پرسند که نیکو ایمان چیست بگو نیکو نماز و در نماز
مرد و زن مرد و در شمع اندر آید که خراب گشته درین خود است و در خبر آمده
الصلاة عماد الدین فمن قامها فقد أقام الدین و من ترکها فقد هدم الدین
چنان باشد که نماز ستون دین است پس هر که بگذارد نماز را پس تحقیق دین
را بر پای داشته باشد و هر که ترک کند نماز را پس تحقیق خراب کرد دین
و در خبر آمده است من ترک الصلاة الفجر تبرأ منه لا یمان من ترک الصلاة
تبرأ منه الملاکة و من ترک الصلاة العصر تبرأ منه الانبیاء و من ترک الصلاة
المغرب

کلمه در حدیث آمده است
که هر که نماز را ترک کند
دینش خراب است

[illegible]

[illegible]



بسم الله الرحمن الرحيم وحمداً لغيره

بدانکه حضرت حق سبحانه تعالی را من حیث توجّه الی عالم الظهور و اسرار
مظاهر است مظهر اول مرتبه حقیقت محمدیست و مظهر ثانی مرتبه صفات
است و مظهر ثالث مرتبه ملکوت و ارواح است و مظهر رابع مرتبه
است و مظهر خامس مرتبه جبرئیل و شهادت که اتم المظاهر است که پیشتر
ظهور یافته است فقط درین مرتبه جبرئیل و شهادت انسانیست ساختن اند
که انسان کلی ذلت و صفاتست جز انسان هر چه ظاهر است ظاهر است
و صفات او نیست شیخ اسلام گفت که چون حق تعالی خواست که خود را
نمایند نخستین از نهال آدم پیار است و بدان خود را جلوه فرمود که تقدیر
الانسان فی احسن تقویم است جو آدم را فرستادیم برین عالم
جمال خویش در صحرانما ویم و چون حق تعالی خواست که صفات خود را
ظاهر کند صنع خود را ظاهر ساخت و عالم را بیا فریدای برتر بداند که
انسان کامل روح اسرار الهی است و برزخی است میان ظاهر و اسرار

پس همین مراتب ظاهر حق اند مراد از مظهر جایی ظهور است ^{مست}
 که جهان است و ظاهر دوست عالم پر از تجلی او است پس معلوم
 شد که سایل سوال کرده است از جای سوال کرده است پس مراد از
 اینجا مظهر است نه مکان زیرا که حق عالم تعالی منزله است از ^{مکان}
 سوال ابی ذر ابن عقیل رضی الله عنه از حضرت محمد مصطفی صل الله
 علیه وسلم این بود این کان رفاقین ان علی الخلق قال النبی علیه الصلو
 والسلام فی غموا لا یحیة هوا ولا فوقه هوا ازین سوال جواب بسیار
 احتمال پیدا شد هم بنظر عروج و هم بنظر نزول معلوم ^{باشد}
 که حضرت مولوی نور الدین ملا عبد الرحمن جانی علیه الرحمه که جواب ^{نوشته اند}
 موافق حدیث نبویست اما بطرز نزول واقع شده است پس چون
 سوال سایل این بود که چون خلق نبود کجا بود خدا جواب قال النبی
 علیه الصلو والسلام فی غموا یعنی در برابر رقیب مراد از ابره قیوم اینجا حقا
 ممکنات که صفات است پس اینجا معلوم شد که مراد از غموا
 مرتبه صفات حق است نه بالاراد او است نه تحت او هو این ^{مراد}
 اینجا از ابره متعارف نباشد یا آنکه مراد سایل این باشد که در این ^{مکان}

ربنا قبل ان نخلق الخلق خلق بمعنى ظهور باشد ظهور هر دو
 برابر اند چه صفات چه اثر صفات که عبارت از عین و عیان است
 پس سوال از آنکه باشد که چون حق تعالی عین و عیار را ظاهر
 بود خود و کجا بود جواب ال النبی صل الله علیه وسلم فی غار اوداند
 که بهر از غار بر رخ اوی باشد که ان مرتبه حقیقت محمدیست پس
 اوی با بقیع است که اسماء میان احدیت و واحد
 که هر دو مرتبه عیان در و مندرج بود بعد از آنکه ذات
 بایر و مرتبه ظهور و فرمود خلق ظاهر شدیت بک عن متفق که جز
 اودن نبود چنانکه ظاهرا نیمه اغیار اند این نیز بیان
 تنزیل است معنی عروج آنکه چون سالک تصفیه باطن خود کند
 و نظیر برایش و اشو نخستین باشد که دیده بگشاید نظرش بر جمال
 معشوق اید کویدار است شیئا الا ورائه الله علیه ندیم
 من هیچ شی را که پیش از آنکه دیدم من خدایم از اینوقت
 در افاقیت اید پیش نظرش خلق با علم حق در این مرتبه
 پیش اید و پیش مری خود و در ای استفسار این معنی سوال

باغ چشم جان و امین مع قوتان
 و از خانه چشم رسانیدن بگری
 بزم و فرار و بزم و فرار
 هر روز و دیان و ذرات
 نفس بریز و حقیقت و ذرات
 و بزم و بزم و بزم و بزم
 قبله اندخ و دم آفتاب و
 شعاع آفتاب و بزم و بزم

دکتر برکتی و بی بی

۱۱۵
 این کلام را میگوید که خدای بود و خلق نبود چون وقت برفت
 و در نظر خلق هویدا شدست مزی که بدین مرتبه را ملکوت المکی گویند
 و این کلام را موافق حدیث نبوی میگویند این در سوال کرده
 صل الله علیه و سلم این کار را ربنا یعنی انکدام مرتبه بود
 پس بی خلق ان خلق پیش از آنکه خلق ظاهر شود در آنوقت
 و خلق نبود جواب قال الله عز وجل و السلام فی عالم یعنی
 ابر قسین پس اینجا تواند بود که ابر قسین مراد از کت الی باشد
 چنانچه ابر قسین مانع افتاب نیست این مرتبه را هم میگویند
 یا آنکه سیال سوال از این مرتبه بالاتر خواست چون بصغیره و کمال
 رسید و بدین باطن خودش عالم حقیقت خود را مشاهده کرد
 و نقش مجاز خود را در حقیقت کلم یافت اثر خلقیت اصلا نماند
 اذا اتم الفکر فهو الله وی نمود چون از آنوقت باز با قاف
 اند خلق را نیست حق یافت گفت ما را یت ثیثا الا وراثت
 الله مع تیر شد و گفت ای مزی وقت چون خلق نبود
 بود خدا یعنی در کلام مرتبه بود که اکنون در خلق آمدن ام خالق را در

که خلق مشاهد میکنند مری جواب گفت این سوالی که رواقی این
حدیث نبویست چنانکه قال الله صلی الله علیه وسلم فی غمار
یعنی در ابر قیاسی تواند بود ^{انما اراه ابر قیاسی} باشد
باشد که از اوصاف باشد ^{انند و سالک چون بایم مقام} بد
استغنا پیش آید و گوید که هم در وقت خدا را دیدم و هم
افاقت پس خلق مانند من نیست و نه مانع حق خلق و من پند
که کمال انبیاء ^{زنده نبوت همین بوده است بدان ای عزیز}
پند ^{پند} ایشان استغنا و وقت است خدا را ^{استغنا} ازین
منزه است تعالی الله عن ذالک علوا کبریا ^{انکه حظ این وقت از}
دل تو بکلی نرود و جمال لا یرا ^{بر تو روی نماید و کفر ترا پیش نیاید}
کافر نشوی عشق خردار تو نیست ^{انرا نشوی قلندری کار}
تو نیست قلندرا ^{انکه فوق الوصل جوید چون سلطان بازید}
سطحای در بنم ترس مدتی بود ^{اندر غره} شافی
بر آوردید با چون دریافتند و دانسته اند ^{کفرت}
زنا راست متنبه گشته اند طلب الهی و اعلی کرده اند حد ابرزی

۱۱۶
 ۱۱۵
 و گفته اند که ان قلت یوم سبحانی ما اعظم شأنی خانا
 الیوم یوسی قطع زناری
 لا اله الا الله محمد رسول الله
 خدایا پر رسول خدایا اهو
 حق کشته اند پس
 افت این معرفت من سبحا
 الی دست ندیدم که خود
 خود را در وی کم نکنی این معرفت حاصل نشود
 تو درین کم باش تو خدا را بگو کم بدن لم که تفرید این بود و این
 وقتی است که روح علوی خود را سالک ایبه رد و حق سبحانی
 و تعالی کی خود را در این مطالع فرمایند پس یکی ایبه
 بی زنگ گرداند و بی چونی و چکونی روی نماید چون ازین منزل
 و در افاقت این خلق و حقیقت خلق در پیش دین ظاهر شود باز
 حیران تر شود و پیش مری خود رود و گوید ای مری وقت من
 بودم نه این خلق بود و نه حقیقت خلق این چه مرتبه بود مری
 که جواب
 معالیه تو نیز موافق حدیث نبویست صلی الله علیه
 و سلم جواب سوال ابی ذر رضی الله تعالی عنه واقع شدن
 چنانچه قال النبی علیه الصلوٰة والسلام فی غمادی فی درابر رقیق

اینجا خواند بود که مراد از ابر قریب روح علوی سالک باشد پس این
 کمال عرفاء و محققین را باشد که ایشان را تابعان انس و نور چنانچه
 بیغام برضای الدنیا حسیه و سلوک است اینطایفه چنین کرده اند
 که ای لا عرف قوما بمنزلت اسم منزه لقی عند الله و ما هم با
 و لا مشبهه و اهل غیظ بسم الانبیاء و الشهداء و المکائمه عند الله
 المتحابون بروح القدس بیغام برضای الدنیا و سلم که جماعتی
 از امت من را معلوم کرده اند که منزلت ایشان نزد خدا بیغام
 همچو من باشد که ایشان بیغام بران و شایسته انبیا باشند
 بلکه انبیا و شهداء و اراغبت مقام و منزلت ایشان باشد از هر
 خدا با یکدیگر دوستی کنند پس در یافتن این مرتبه هر کس را ممکن باشد
 و هر بوالهوس را درین بارگاه با رغبت چنانچه موافق این
 بیت نوشته شده است روش فرختم بخمارت منم ابار نمود
 میزدنم غره و فریاد ز کس نشنود این بود یکس از باده
 یا که من یکم یکم در نلشود و صفات شایسته بکثرت
 ندانم غره برون کرده و روح نمود این سجده که هر لحظه در شش بکشانند

که تو دیر اند صف پیش آتی زود این نه کعبه است که پایا و
بطواف که بهر گوشه تو گستاخ در ای بسجود
بن خرابات مغانست در و لاله

شاهد و شمع و نرپ و شکر و نای و سرور

روزی حضرت صدیق رضی الله تعالی عنه سوال کردند از

پیغمبر که یا رسول الله صلی الله علیه و سلم شما اینه خلقیو اسطه

شما خلق خدا را این پس این شما چیست حضرت فرمودند

ایات که باز التماس کردند یا رسول الله یا رب که ایات

حضرت فرمودند را ایت ربی عزوجل لیسن منی وینه حجاب

الاسن یا قوت بیضمانی روضه الخضر اگر کسی معنی این حدیث را

فهم کند این رباعی را نیز فهم کند

برسین سر بر سر سپاه امده عشق بر کاف کلاه کل کلاه امده عشق

بر نیم ملوک کلاه امده عشق با اینهمه یکقدم در راه امده عشق

و دیگر این حدیث را و ال از صراط کرده است و از صراط بعضی

محققین صوفیه بفت مرتبه مراد داشته اند و ان اینست

ایمن که علم القین و عین القین و حق القین و حقیقه الحق و حق الحقیقه و حق
 و مرتب هفتم که انجام حق نیکو، ای عزیز ابتدای این راه شریف
 است چنانکه ایضا **باب نهم و ادب عالم**
 و این طاعت است **پایه نهم و جامه و جای خود را**
 حرام و شبهه و زباز از سخن چینی و غیبت و بدگویی را
 پاک پلیدی و حدت و غیبت دارد و حواس خمس را از لوث
 و غیبت نهدارد و این را طهارت جوارح گویند از معاصی
 و این طریقت است و اینهمه صراط که فرشته شده
 بنای این همه بر این است اگر بنای سالک خراب و کج
 و بی خراب چون ابتدای راه راه شریف است آنها
 نیز هم برین است بعد ازین راه راه طریقت است و این
 دست نهد مگر کفش برداری پای صدیقی کند **درین راه**
 رفتن باشد و شیب و فراز این راه **دریاض** مقتدا
 شریعت و طریقت و حقیقت و معرفت **کتابه** این
 مرشد کامل ان طالب صوابی در راه نمونی بهر چیزی کند و

کتابخانه مجلس شورای اسلامی
تاریخ ثبت: ۱۳۰۴/۱۰/۲۵
شماره ثبت: ۱۳۰۴/۱۰/۲۵

صادق مذهب بافعال و اخلاق حمیده در سایه دولت
ان مرشد کامل کرد و قال الله تعالی و ابتغوا الیه الوسیلة

وقال الیه الصلوة السلام الیه یتتم الطریق
یا جو که درین باو بهر چه راست

مرد سرشته چه دانند که کجا باید رفت

و اشد صراط مستقیم تمام حاصل نشود مگر بطول صحبت

مرشد کامل و بعضی سنج دیگر کون نوشته اند چنانچه شیخ

عراقی پیشه مرتبه و بعضی غریز دیگر سه مرتبه نوشته اند

کسی محسوس این را از است نزد وی هیچ اختلاف مرتبه

اما مشکل بران کسی است که محسوس ندارد و حضرت

شیخ علاءالدوله سمنانی چهار مرتبه مولف قرآن نوشته اند

چنانچه ای کریمه قرآنی برین مطلق است الله نور السموات

والارض و اسما و زمین نور و اندیت

همه عالم نورا و بخت بیدارگی او کرد و از عالم هویدا و بگری گفت

بیت که جهان منظر هست و ظاهر دوست

همه سالم پراز تجلی اوست چون این دانستی که خبر او موجود
و این دانستن تو بعلوم یقین محقق شد دیگری گفت
بجا غیر کو غیر کو نقش غیر ^{سید} و الله ما فی الوجود ^{و ان علم}
ترا معلوم کرد پس برخوا ^{صلی} مثل نور که شکوایه فیها ^{صلی}
فی زجاجة الزجاجة کانه کوب در پی یعنی صفت نور
منسوب بدوست ^{صلی} که در ان طاق چراغ افروخته
ان چراغ در ^{صلی} کینه بود و ان ابکینه از عایت صفا گویا
که کسان ایست در خنده یعنی مراد از طاق آسمان و زمین است
و مراد از ابکینه وجود سالک فیها مصباح پس در ان کینه
چراغیست که ان چراغ دل سالک است چون ان دل منور
بنور حق گردد از پیش نظرش که تاریکی ان طاق کثرت نیست
مرتفع گردد نور حق نمایان شود در هر چه نکه کند خدا را ^{صلی}
در هر چه بدیدم ندیدم ^{صلی} معلوم چنان شد که کسی نیست مگر اوست
چنانچه در قرآن آورده است فایما تولوا شتم به ^{صلی} حال
کرد پس این سالک ستاره درخشان شود و گویای ^{صلی} انا الله وانا
الحق

۱۱۸
الحق کرد تعریف این سالک الزجاجة کانهما کوکب دری
بشوند بوقدن شجره مبارکه پس این چراغ از کجا افرودخته
شد است از شجره مبارک یعنی این سالک را فیض از
است یعنی از عالم صفات که ان مرتبه در اجزوت خوانند
پس سالک دل خود را تصفیه دهد حق سبحانه تعالی در آن
دل نظر کند حسن معشوقی خود را که صفات اوست در و مطالعه
عکس آن صفات که عالم حیرتست در آن دل طلعت نماید
و حدت در کثرت جلوه کر شود بوقدن شجره مبارکه یعنی
باشد و دلیل این کلمه از حسین منصور بنو که گفت قلب المؤمن
كالمرآة اذا نظر فيها تجلی رب یعنی در آن دل خدا نمایان باشد
رای قلبی عیان شود و کسی را که این معنی مد روی دهد معانی
این میرانی را نیز دریابد قال الله تعالی و كذلك نرى
ابراهم ریت السموات والارض ولیکون الموقنین
اگر از این صریحتر میخواهی این بشنو
جسان را بلندیستی توئی ما نمیدانم از هر چه هستی توئی پس بعین القسم

تحقیق گشت زیتونه لائش شرقیه و لائش غربیه زیرا که زیتونه
 این شجره شرقیه و نه غربیه یعنی این شجره در دنیا
 در شست حق تعالی کنایه با نور خود فرموده است
 و اگر ندانی از امام حسن علیه السلام بری رحمة الله علیه بشو که که
 لو کانت هذه شجرة لكانت شرقية او غربية ولكن الله
 فی الدنيا و لانی الجنة اما هو سر سیدی الدلنوی یعنی میدانی
 که نور صفات است یکا در زیتنها یعنی در اولم مس ناز
 این که در آن زیت روشن شود اگر چه مس نکرده
 باشد و از آتش یعنی قریب است بنظر سالک که نور
 عالم صفات در دیدن او روشن شود اگر چه تجلی ذاتی بر ظاهر
 نشده باشد چون سالک به این نور رسد حقیقت عالم و
 حقیقت خود را بمنور بنور حق باید گوید من هو و نفس فقد
 عرف ربه و عرف ربی بر بی او را روی ناحق
 الیقین تحقیق کرد و چون سالک را غنا و این کسیر
 او شود و طلب روی نماید پس ندان سخی کند که مجاز و حقیقت
 خود

خود را در ذات کم یابد و جمال و حد لا شریک له او را
 جلوه گیری کند و ایند که بر مینه نور علی نور او را در بر گیرد و بکلم تم قبضه
 الینا قبضه یسر او اذ اجازنه الله بطل نه عیسی روی نماید
 استینا بدلتنا امثالهم تبدیل یابد پدید آید و حقیقت حق
 یقین اینجا محقق گردد و درین مقام معنی این حدیث را فهم کند
 که تفکرو فی الاله الله و لا تفکرو فی ذات الله تو ازین حد
 فتم کسی که تجلی ذاتی را منع کرده اند چون در مرتبه اول که
 ملکوت الهی است حق تعالی تجلی کند بر سالک
 گوید و در مرتبه ثانی که عالم خبر و تست اگر حق تعالی تجلی فرماید
 بر سالک سالک سجایای گوید اینجا اگر کسی گوید که خدای را دیده ام
 جایز است که دیدن باشد معنی تجلی ذات چرا که مثل باقیست
 یاد در تکرار نسبت بخود میکند چون سلوک عارف ازین مرتبه
 اید اضالیست سجایای و انما حق برداشته شود و دیدن سر او
 و نور حق تعالی احاطه کند که مراد حقیقت محمدیست و دیدن سر او
 نور گردد و نور نور را بنید لاند که الابصار و هوید که الابصار

این معنی دارد یار ما عین نور دیده است
لاجرم ما بعین نبیائی پس اینجا معلوم کردیم که معنی
حدیث و لا تفکرو فی ذلک البدر چه باشد چون حضرت
رسالت پناه صلی الله علیه وسلم از معراج است
در بین عالم آمدند عبد الله بن عباس پرسید که یا رسول
خدا ایراد دیدی فرمودند خدا ایراد دیدم حضرت عائشه صدیق
رضی الله تعالی عنهما نیز پرسید که یا رسول الله خدا ایراد دید
فرمودند که نورانی راه من که محمد چگونه به پیغم نور را حضرت
تبلی میفرمایند که هر که گوید محمد خدا ایراد دید است محض
و افترا بر خدا و رسول خدا میکند چرا که محمد نورش نور
نور را دید محمد در میان نماز چون یار آمد در میان ما از
میان برخاستیم پس در اینجا زبان و قد فرمودند
مع الله وقت لا یسعی فی کل مقرب مرسل
و چون باز در افاق آمدند نظر بر محمدیت افتاد گفت
که محمد را محمد حجاب امدیالت رب محمد لم یخلق محمد ادانی

که این کدام مقام باشد این مقام نیست که وقتی محمد و پیغمبر را
پرسید که التوحید فقال من اجاب عن التوحید فهو محمدا
من عرف التوحید فهو منبرک ومن لم يعرف ذلك فهو
کافر وای الیه فهو عابد ومن سال عنه فهو جاهل هر کسی را که
یعالی این مرتبه عطا کند انکس را لازم است که حفظ
مراتب بجا آورد و در هر مرتبه از وجود حسی که دارد
که حفظ مراتب یعنی زنجیری که حفظ مراتب بسی دشوار است
تا آنکه هر مرتبه را تمیز و حدت بیان کند که در فلاح مرتبه
چشم است این حسن این ان شخص حفظ مرتبه مسلم
بنود و موافق این جمال بزرگی میفرماید **بیت**
در دیده دیده نسایم، اندر ابکمالی خود غرامیدایم
ناکه بر می گو، جمال اقتادیم، از دیدن و دیدنی کنون ازادیم
با آنکه معشوق عاشق را بهر چشمی در هر مرتبه روی نماید چون
خود را بلباس دیگر جلوه فرماید تا عاشق عارف او را
در هر مرتبه تمیز مناسب از مرتبه بلاحظه آن وقت حفظ

کیر و چون از دیده سالک پرده برداشته
روی نماید و عرف به تمام روی نماید تا ازین پرده بیرون
نیاید و از پرده ربوبیت به پرده جمال الهست برسد
و از پرده الهیت پرده عزت برسد و از پرده عزت
به پرده عظمت برسد و از پرده عظمت به پرده کبریا برسد
و در کبریا اللهم و آخرت را کم یابد و جمال کل
شیء هالک الوجه او را پیش آید عرف به تمام روی نماید
و حفظ مراتب پنج مسلم آید انگاه ان عارف کامل
مقتدای را بشاید اگر این نباشد حال سالی او منصور باشد
ای عزیز این رباعی را در باب چنانکه بزرگی میفرماید
از آنکه خیال زب و شاهد نیست و در مذنب کفر عابد و زاهد نیست
کفران باشد که خود تو شاهد باشی چو کفر چنین است کسی و اصل نیست
سوال دیگر این بود که صد جهان پر از فرشته و وجود نطفه را
آخر میکند بهر چه معلوم باشد که این چنین واقع در عالم مثال
بجواب روی میدهد کام جهان باشد که این کس فرشته
بر روی

نه و آنچه در عالم باشد ساجدی باید و خود را بسجود و کاه
 چنین باشد که سالک تمام عالم را در خود می بیند و کاه صورت
 خود را در هر تعسفی باید بجهت آنکه این عالم مثال است میان
 اجسام و ارواح و اقصی شده است اینجا سالک مغرور
 نشوند چرا که در خواب روی داده است بیت
 نه ششم نه شب برستم که حدیث خواب گویم
 چو غلام افتابم همه از افتاب گویم
 نزد محققین مفسیه این چنین چیز را در شرک شمرده اند کاه
 ملائک را ساجدی باید و خود را بسجود چندان سعی کنید
 که نظر از غیر مرتفع شود و مردان باشد که باشد شش سال
 نباشد شاه را در هر لباس باید که کار خود را بجای راند
 که آنجا نه این ساجد مانده و نه مسجود زیرا که خدا تعالی ازین
 ساجد مسجود منزله است چرا که فرشته را غیر دید
 خود را عین می یابد که با چنین واقعات ملتفت شود
 چندان که کند که دیده ظاهر او باشد و نظر بر معشوق

افتد چنانکه ای کرمه قرانی برین ناطق است بمنزله هم ایاتنا
فی الافاق درین سالک ار وی نماید هر جا که روار و خدرا
پند نزد محققین صوفیه این نیز داخل شمرست چرا که یکی
را این دیگر مرئی حیات و دینی را نیست ره در حضرت تو
سمه عالم توئی یا قدرت تو زیرا که این سالک از کود
بر آمدن و به بلوغ رسیدن و چون ان نور افتاب حقیقت
غلبه کند موجب هفتی نفس کم عکس خود را بر سالک اندازد
و سالک مغلوب الحال انا ابد و انا الحق گوید ایات
ولی چون چشم تو گردد بر نور شود این کثرت از پیش نظر دور
بوشد حلهای وحدت اشیا شود اسماء عین سما
زی تو خود و خود بری راه را بر این فصره انا انا ابد
درین کشف از حق منی تمام است به پیش پنجهان سودای خاتم
پس باید که سالک اینخانه است چرا که بر تو حقیقت است
یکی غمخیز دیگر برادر حمید که فلان بر چه میکند او گفت
که افتاب را در طشت می بیند ان غمخیز گفت که بگرز تو

۱۲۲ و دخیل است چو اسریری دارد که نی واسطه طشت افتاد
بیدار است یکی خورشید را در آبی دید
حریفی زو حریفی کرد و پرسید که ای سر پرده در حجب نقد
بعکس او چرا هستی مقید نباشد عکس او عین جمالش
بهین در آسمان حسن کمالش آنچه دل بندی درین قید حجاز
مکن جز با حقیقت عشق باری تا نماند در توانا کسافت
وجود شود تو محض لطافت شود یکسان پس پیش و جفت
چو بجای بر اید از تو زیباست و در خیال گفتن انانچ و بجای
هر چند لطافت و معرفت حق دارد اما نزدیک تحقیق صوفیه
این را نیز جنب و شرک انکارند زیرا که هنوز انانیت و
که در میان است چنانچه حضرت شیخ ابوسعید ابوالخیر فرمود
باسی دی بر سر کور ذله غارت کردم
با کافر از جنب زیارت کردم
کفارت آنکه روزی خوردم ز منان
در عید غازی طهارت کردم دی بر سر کور ذله غارت

کردیم یعنی می تواند که مراد از کور قالب تعینات افاتی
 باشد و مراد از ذله معانی ان تعینات باشد و مراد
 از غارت تحصیل ان معانی باشد از ان تعینات است
 که ان صورت است و معنی دوست
 در معنی نظر گشتی همه او است
 مریا کانه ای جنب زیارت کردیم مراد از پاکیزه معانی
 است که در تعینات افاتی جملوه گردیده بموجب این
 کرمیکه سننیم ایاتنا فی الیق و مراد از جنبستی سالک
 است که هنوز مرفوع نشده و دوی در میان است
 یکی را می دوم مری بیست دوی را نیست ره در حضرت توان
 همه عالم توئی یا قدرت توان کفارت انکه روزه خورد
 رمضان مراد از روزه خلق اسماک است از طعام
 و شراب و روزه صوفی اسماکست از مایه ای حق
 چونکه دانی و مری سومیان است پس روزه تمام نشد
 پس روزه خوردیم عبارت از این نیست و عید نمازی

طهارت کلام مراد از عید ظهور وحدت است بر کسی
بموجب وفی انفسکم و چون که در آن وقت سالک مغلوب
الحال شد انا الله گوید چون انا در میان ایدنی طهارتی رو
نماید طهارت آن زمان باشد که انانیه وقتی مرتفع شود
توجیه دیگر بر سر کور ذله غارت کردم ای عزیز مراد از کور
قالب سالک و ذله آن است که بعد از طعام خوردن
در خوان چیزی که باقی بماند چون برداشته شود و از ذله
گویند و اینجا مراد از ذله سلم حق است که از خوان منظره
برداشته شود که هیچ صنع را بی ضایع نیاید و این را
علم البقیه گویند و چون وقتی که حق سبحانه و تعالی را باین
چشم ظاهر خود سالک مشاهده کند این سلم را بیاد دهد که عبادت
ذله بوده است و علم البقیه مبدل بعین البقیه گردد
که یوم تبدل الارض غیر الارض **اشرف** الارض بنور ربها
غارت عبارت از الشفت مر با کلمه جنب زیارت
کردم یعنی پاک که عبارت از طهارتی است و جنب که عبارت

از آنانی که وقتی که در آن وقت گویای انا الله وانا اليه راجعون
و این نقش خود را موصوف بصفیت حق دانند و چون در
افاقت ای که روزه او تمام شد چرا که نقش در میان
بوده است و کفارت آنکه روزه خوردم رمضان
یعنی روزه صوفی این بود که نقش ماسوار اطلاقه بیند
اینجا چون نقش در میان بود که انا الله گفت پس روزه
اش تمام شد و کفارت آن اینست که در عید نماز
بیطهارت کردم یعنی عید که عبارت از آن افاقت
است گویا در آن وقت ماه را دیده بود و در افات
بخود آمد خوشحالی رویداد که در وقت خود عید محبوب
بودیم اکنون بخود آمدم بیطهارتی حاصل آمد و چون باز
آن حضور البصده خود نصب عین خود سازد و این نماز
بیطهارت است و نمازی بخودی خود باشد ناچاران
نماز بیطهارت باشد چنانچه قال السید فی صلیه الصلوة
والسلام الصلوة بسواک حیرین صلیه الصلوة بغير سواک

چنانچه شرح اوراقی علیه الرحمه میفرماید اشاره بچنین جزئیات نمود
یعنی یک نماز توبی توبه است از هفتاد نماز توبه است
توبه فانی لم تکن توبه یعنی اگر توبه نباشد باضافه خود
پس توبه بسنی توبه و ابا و دانی که این نماز را منع کرده اند
بلکه همین نماز است که بان مرتبه می رسانند و آن نتیجه
این نماز است توبه دیگر آنکه چون باز در یافتن اید
گوید بر سر کوزه غارت کردم اینجا مراد از کوزه قالب
حقیقت است و مراد از قالب حقیقت صفات الله
است که قسم برین ناطق است این حدیث ان الله
خلق ادم علی صورته ای علی صفة و ذله عبارت از
خود ان طهریه و حدیه حاصل گردست و چون غلبه
الحقیقت بر وحدت مظهریه تا خلق ارد و وحدت
که بهر تجلوه که بود بتاراج رود و وحدت حقیقی روی
ناید پس اینجا ذله غارت کردن نمیکنی باشد مراد از
سب زیارت کردم یعنی چون وحدت که در کثرت بود

که هیچ تحقیق نشود و اصلاً کثرت مجاز در میان نمائند با جار نمره
سجانی بر آورد باز چون با فاقهت اید پندار د که مؤمنی سید
بعد از مدتی متنبه کرد و گوید چون سجانی بمعنی در میان
اینجا کنایت هم از آنست و جنب کنایت از انانیت
که در سجانی است معنی پاکی و قستی که تجلی سجانه و لغات
بر سالک اید با جار سجانی گوید خود را بان لطافت
و هر چو مکمل انانیت باقیست روزه اش ناتمام است
ناچار دانند که روزه خودم و کفارت آنکه روزه خودم
رمضان یعنی روزه صوفیان طایفه دیگر که یکمتره بالاتر
رفته اند اینست که اضافت که در سجانی است
از وی حظ برند و چون اینجا انانیت سجانی در میان بود
و آنست که روزه ایشان تمام نشد و کفارت آن
اینست که در عید نازی طهارت کردیم یعنی عید مراد
از افلاقی است که آن طهارت است و در اینجا
خوشحالی روی میدهد و باید که درین وقت آن حضور قوی
نظیر

نصب عین خود سازد و تاغنا و قستی که انتم به لاهوت است

اورا حاصل آید و بی رنگی عیان گردد و بر پایه

بس نی رنگست یار و خواه ای دل

قانع نشوی برنگ ناکاه ای دل

اصل همه رنگها از آن بی رنگست

من احسن صبغة الله ای دل

باز چون ازین وقت منزل شود این معالیه هر یکی را نیز مراب

باشد تا مرتبه رسوله دست دهد و هر کسی را که این نماز دست

و به سنای وقتی نیز روی نماید حضرت خواجہ حافظ علیہ الرحمۃ

مواظب من میفرماید بیت هنگام تنگدستی در عیش کوشش و مستی

کین بیا هستی قارون کند که اراکوستی را که این نماز روی

ده باشد این حدیث پیغمبر صلی الله علیه و سلم نیز در فهم تواند

کرد له الانبیاء یصلون فی قبورهم معنی دارد چون پیغمبر

این دعا را روی دهد جمال این آیه قرانی بر روی جسد و کبری کند

والاول والاخر والطاهر والباطن وهو بكل شیء علیم

باخته او ند زندگانی کند و ذره از شریعت تجاوز نکند و
دیگر انرا مجوز ند دارند و مقتدای شریعت و طریقت و حقیقت
و معرفت گردد و دیگر طالبان را راهنمایی کند و السلام
علی من اتبع الهدی و مراد اینست که راه شریعت است
بسیار کسی که در شریعت راسخ آید با طریقت راه بروی خود
انامی عزیز رعایت ادب بسی می باید کرد تا کار دنیا و
آخرت بر آید که مقبول درگاه او گردد کسی را که خدا
خواهد که دوست خود گرداند او را با داب اراده کند
تا باین تشرف مشرف گرداند ادب بی بی فاحش نامی
بیت ادب تا حیثیت از نور الهی بماند بر سر هر چه خاک
مردان باشد که بی باکی را بخورد راه بندد و ایمان متواضع
باشد با خدا و دوستان خدا با ادب باشد تا نشانی
درگاه او گردد و چون نماز و روزه و زهد و تقوی به دست
رساند ادب بخدا رساند و گدازد بوی آرزین راه نیاید
خوشتر گفت جناب عشق بلند است همی حافظ

که عاشقان ره بی همتان بخود دهند الذي هو النصيحة

کسی که سعادت مند است اورا نصیحت خوش آید

و از نصیحت تبری نماید چنانچه خواه حافظ میفرماید

نصیحت کوش کن جاناکه از جان دوستروا برند

چو آنان سعادتمند پندیرد آنانرا قوس

شخ بایزید خدا تعالی را در خواب دید پرسید راه بتو چگونه

است حق تعالی فرمود درع نفسک و تعال نفست که روز

سلطان ابراهیم او هم پرسید ترا پی سر میتراشید کی از

اهل دنیا اورا پیش آمد گفت ای حجام ازین فقیر چه

خواهی خورد اکنون بیا حجامت من بکن حجام سلطان

که در گذشته روی با اهل دنیا او بردایشان سر بر نهشته

اهل دنیا فارغ گشت سلطان متوجه شد باز دنیا

رویکر رسید ایشان را باز که گذشته با و مشغول شد

بعد فریاد و غواست که بخت سلطان توجه کند که باز

نیارد و دیگر رسد او نیز روی بدنیادار انور و جهان ازو

سفر گشت بعد از آن خدمت ایشان بجا آورد و آنچه

دنیا دار او را داده بود ایشان دو چندان با و عطا نمود

حجام گفت که سلطان مرا بسیار شرمند ساخته با آنکه

در حق تو کم خدمتی کردم تو این چنین احسان میکنی سلطان

گفت هر بار که تو سر مرا برهنه گذاشته میرفتی نفس مرا گشتی

پس این دشمنی است کسی که دشمن کسی را بکشد او دوست

خواهد بود چون دوستی کردی از جهت آن در حق تو احسان کردم

ای عزیز این حکایت را دریاب که مردی بود سالها در خدمت

شیخ ابویزید رحمه الله علیه سخنان معارف میشنود و رو

بخش سوال کرد که ای مرئی وقت مرا سی سال است

که روزه پیوسته میدارم و شبهار از نده میدارم ایسته

از روی نفس خود را بر خود حرام گردانیده ام و در راه خود

بوی از حقایق و معارف بی یابم و بدین حدیث میراثان

آوردم که راست است چه چون بی یابم شیخ رحمه الله علیه

فرمود که نیا رفت از بهر اینست که تو در حجاب نفس فرومانی

الغالب